

VÝROČNÁ SPRÁVA MINISTERSTVA ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2021

MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky za rok 2021

© Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Bratislava 2022
Všetky práva vyhradené

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
Hlboká cesta 2
833 36 Bratislava 37

Tel.: +421 2 5978 1111
Fax: +421 2 5978 3638 (3639)
E-mail: info@mzv.sk
Webová stránka: www.mzv.sk

Ilustračné fotografie: MZVEZ SR

Jazyková redaktorka: Mária Stanková

ISBN 978-80-88726-80-7

VÝROČNÁ SPRÁVA MINISTERSTVA ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2021

Svet má za sebou ďalší zložitý rok. Medzinárodný vývoj aj v roku 2021 charakterizovali nestabilita a nižšia miera predvídateľnosti. Zvyšovalo sa napätie v globálnej bezpečnostnej oblasti, rástol tlak na demokraciu a ľudské i občianske práva vo viacerých častiach sveta, ťažisko svetovej politiky sa posúvalo od euroatlantického do ázijsko-pacifického priestoru. Tieto procesy prebiehali v ťaživom kontexte pandémie COVID-19, zmeny klímy, migračného tlaku, ale aj akútnych výziev technologického pokroku. Svet je nezvratne prepojený a všetky pohyby v ňom sa dotýkali aj nás. Slovenská diplomacia sa aj v týchto zložitých podmienkach naučila žiť s koronavírusom a s výzvami doby sa snažila vysporiadať v dialógu s partnermi i odbornou komunitou a s odhodlaním dôsledne chrániť záujmy Slovenskej republiky.

VEDENIE MINISTERSTVA ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Martin Klus
štátny tajomník

Ivan Korčok
minister zahraničných vecí
a európskych záležitostí SR

Ingrid Brocková
štátna tajomníčka

OBSAH

Predhovory	4
1 + 10 hlavných výsledkov slovenskej zahraničnej politiky v roku 2021	10
10 hlavných momentov slovenskej zahraničnej služby v roku 2021	11
10 hlavných projektov MZVEZ SR v roku 2021	11
Rok 2021 vo fotkách	13
1. Geopolitické postavenie SR	14
2. Európska politika	26
3. Prezentácia zahraničnopolitických záujmov SR	30
4. Prosperita a solidarita	34
5. Služba občanom	40
6. Efektívna zahraničná služba	43

ZODPOVEDNÁ ZAHRANIČNÁ POLITIKA V NEPREDVÍDATEĽNÝCH ČASOCH

Rok 2021 mal byť postpandemickým rokom. Naše očakávania sa v tomto smere nenaplnili. Nestabilita a nepredvídateľnosť vývoja zostali aj v uplynulom roku určujúcimi charakteristikami nielen v oblasti verejného zdravia, ale aj v politickej, bezpečnostnej a ekonomickej oblasti.

Hoci sa pandémie nepodarilo prekonať, postupne sme sa s ňou učili žiť a do popredia sa vrátili ďalšie otázky, ktoré si nevyhnutne vyžadujú zásadnú a v ideálnom prípade koordinovanú odpoveď medzinárodného spoločenstva. Medzi nimi určite vynikajú zmena klímy a potreba dlhodobej, udržateľnej a globálne akceptovateľnej stratégie, ako odovzdať náš svet budúcim generáciám v čo najlepšom stave. Ďalšou výzvou je naša adaptácia na nezadržateľný technologický pokrok a s ním spojené výzvy v materiálnom aj kybernetickom svete. Do tretice čelíme pokračujúcim konfliktom tak v našom susedstve, ako aj v ďalších regiónoch sveta, ktoré sú sprevádzané rastúcou geopolitickou konfrontáciou na globálnej úrovni.

Rok 2021 bol plný zásadných momentov, ja by som v ňom však identifikoval štyri kľúčové vývojové trendy.

Po *prvé*, rok 2021 potvrdil **spochybňovanie demokratických princípov a oslabovanie ľudských práv** naprieč svetom. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky reagovalo schválením Koncepcie podpory ľudských práv a demokracie vo svete. Prihlásili sme sa tým k nášmu záväzku z Programového vyhlásenia vlády, že „ochrana ľudských práv a základných slobôd, ako aj presadzovanie princípov právneho štátu, bude kľúčovým kritériom pri realizácii zahraničnopolitických záujmov SR.“ Menoval som

veľvyslanca pre ľudské práva, na pôde rezortu sme zorganizovali medzinárodnú konferenciu k ľudským právam a konzistentne sme sa vyjadrovali k prípadom ich porušovania vo svete. Tento náš postoj vychádza z presvedčenia, že hodnota ľudských práv a demokracie nespočíva len v ich samotnej podstate, ale je aj nevyhnutným predpokladom pre zvyšovanie prosperity, stability a bezpečnosti vo svete. Som preto rád, že sme rok 2021 v tejto agende zavŕšili účasťou na Samite za demokraciu, kde sme sa prihlásili k podpore právneho štátu, boja proti korupcii a investigatívnej žurnalistiky.

Po *druhé*, v roku 2021 sme boli **svedkami nárastu globálneho napätia v bezpečnostnej oblasti**. Popri tradičných konfliktných regiónoch dochádza k nárastu napätia na zlomových líniiach geopolitiky – od východnej Európy až po východnú Áziu – a to nás nemôže nechať ľahostajnými.

V záujme Slovenskej republiky je mier a stabilita vo východnej Európe. Fakt, že na území nášho suseda prebieha ôsmy rok ozbrojený konflikt, jeho teritoriálna integrita je narušená a suverenita spochybňovaná, nemôže byť pre nás akceptovateľný stav. Zároveň sme presvedčení, že napätie pozdĺž východnej ukrajinskej hranice je riešiteľné iba diplomatickými nástrojmi. Slovensko spolu so spojencami v NATO a EÚ stojí na strane takýchto riešení. Dlhodobo presadzujeme ako východisko zo situácie otvorený dialóg, bez predsudkov a konfrontácie. Tento dialóg však musí rešpektovať medzinárodné právo a zvrchovanú rovnosť všetkých štátov.

V januári uplynulého roka Národná rada SR schválila novú Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky, ktorá definuje naše vnímanie bezpečnostného prostredia, pomenúva naše hodnoty aj životné záujmy a identifikuje našich partnerov a spojencov. Bezpečnostná stratégia ako životne dôležité bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky definuje zachovanie našej nezávislosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc, právneho štátu a demokratického ústavného zriadenia, ako aj ochranu života a zdravia, základných práv a slobôd obyvateľov SR. Sme presvedčení, že ochrana týchto záujmov prislúcha každému členovi medzinárodného spoločenstva rovnako.

Po *tretej*, **pozornosť nielen našich konkurentov, ale aj našich spojencov sa posúva do regiónu Ázie a Indo-Pacifiku.** Musíme na to reagovať dvoma spôsobmi. Posilňovať naše európske a transatlantické spoločenstvo doma, prehĺbovať našu jednotu, posilňovať našu odolnosť, odstraňovať kritické závislosti a pracovať na tom, v čom sme vždy vynikali – na definovaní najlepšej praxe a štandardov. Zároveň musíme byť prítomní tam, kde sa rozhoduje o budúcej podobe svetového poriadku. Európa musí prekonať dekádu krízového manažmentu, zahľadenosti do seba a vrátiť sa na globálnu scénu ako relevantný aktér. Príprava Strategického kompasu EÚ, Strategickkej koncepcie NATO, ako aj vypracovanie Indo-Pacifickkej stratégie EÚ sú dobrými prvými krokmi v tomto smere.

Po *štvrté*, dlhodobo tvrdím, že **zahraničná politika sa začína v susedstve.** Preto sme v roku 2021 otvorili niektoré dlhodobo ignorované otázky vo vzťahoch s Maďarskom. Nie preto, aby sme vzťahy eskalovali, ale naopak, aby sme na báze vzájomného rešpektu v otvorenom partnerskom dialógu potenciálne zdroje napätia preventívne eliminovali. Rovnako to platí pre EÚ. Susedstvo EÚ, od východnej Európy, cez Balkán až po Blízky východ a severnú Afriku, je priestorom obrovských príležitostí a výziev. Európa nebude globálnym hráčom, ak nebude hráčom vo svojom vlastnom susedstve. EÚ má svoje politiky, inštitúcie a zdroje pre susedskú politiku. Technokratický prístup však v čase globálneho súperenia mocností nestačí. EÚ sa ich musí naučiť využívať strategicky. V ostatnom období bol skôr opak pravdou: EÚ miestami robila v susedskej politike namiesto pokroku kroky späť. Na to sme upozorňovali v roku 2021 a budeme tak činiť aj v budúcnosti.

Čo si želať v roku 2022?

Je len málo signálov, ktoré by naznačovali, že sa globálne prostredie v roku 2022 zásadnejšie zmení. Hoci sme vďaka vede získali v rekordne rýchlom čase účinný nástroj na boj s pandémiou, veľká časť planéty zostáva slabo zaočkovaná, čo dáva predpoklad na to, že pandémia tu s nami ešte nejaký čas zostane. Spolu s ňou zostanú aj sprievodné znaky spôsobujúce neistotu v hospodárskej a sociálnej sfére, pnutia v spoločnostiach, aj na medzinárodnej scéne.

To však neznamená, že sme v politike bezmocní. Naopak, vývoj máme vo veľkej miere vo svojich rukách. Ak odmietneme populizmus a demagógiu. Ak budeme prijímať rozhodnutia na základe faktov a dát. Ak budeme bojovať s dezinformáciami, nie ich generovať.

Platí to aj v zahraničnej politike. V turbulentnej geopolitike, ktorá je svedkom návratu súperenia veľmocí, je zodpovednou odpoveďou obhajoba, udržanie a rozvíjanie základných princípov multilateralizmu a medzinárodného práva. Nie vytváranie nových zón vplyvu. Nepotrebujeme kreslenie nových červených čiar, ale ich postupné odbúravanie na základe inkluzívneho dialógu bez predsudkov. Potrebujeme mierové riešenie sporov, nie používanie hrozby silou a eskaláciu napätia.

Aj keby tieto želania v realpolitike 21. storočia nezostali vždy vypočítané, Slovensko sa môže oprieť o stabilné partnerstvá a spojenectvá. Súčasťou našej zahraničnej politiky preto musí byť kredibilný prístup k európskej a transatlantickej integrácii a jasný postoj k našim spojencom s cieľom upevňovať európsku a transatlantickú jednotu.

Pandémia priniesla mnoho spolupráce, ale aj množstvo napätia a individualizmu. Som presvedčený, že sa nám na medzinárodnej scéne doposiaľ nepodarilo vygenerovať to najlepšie z nás. Je najvyšší čas hľadať a nachádzať skutočne spoločné, multilaterálne riešenia – na pandémiu, zmenu klímy, energetickú transformáciu, technologickú revolúciu, postpandemickú obnovu, odstraňovanie chudoby a riešenie konfliktov.

Ivan Korčok
minister zahraničných vecí
a európskych záležitostí

MARTIN KLUS

ŠTÁTNY TAJOMNÍK

V prvých mesiacoch pandémie COVID-19 v roku 2020, keď ste nastúpili do funkcie štátneho tajomníka, rezort diplomacie zvládol repatriácie tisícok občanov a uľahčil mnohým ľuďom dochádzanie za rodinou či prácou cez hranice. Čomu čelilo ministerstvo v druhom „pandemickom“ roku?

Stáli pred nami podobné aj nové výzvy. Vďaka profesionálnemu nasadeniu mojich kolegýň a kolegov sme si naďalej plnili naše prvoradé úlohy, ktorými sú obhajoba záujmov Slovenska v zahraničí a konkrétna pomoc jeho občanom. Aktívne sme pri tom mohli zúročiť aj skúsenosti z minulého mimoriadne náročného roka. Aj v roku 2021 pokračovali za našej účasti rokovania konzília odborníkov, pandemickej komisie, ústredného krízového štábu či vlády SR venované protiepidemickým opatreniam. Naďalej sme monitorovali situáciu za hranicami, koordinovali sme sa s okolitými štátmi, inšpirovali sa tzv. dobrou praxou a o všetkom sme informovali odborníkov prijímajúcich opatrenia, ako aj občanov. To všetko s cieľom v maximálnej možnej miere zabrániť zatváraní hraníc a zachovať právo občanov voľne sa pohybovať po Európskej únii.

Slovensko je krajinou desiatok tisíc cezhraničných a tzv. turnusových pracovníkov, ktorých pandémia veľmi zasiahla. Ako im rezort diplomacie pomohol?

Jednotný trh EÚ je chrbticou našej ekonomiky a zachovanie plynulého cezhraničného pohybu občanov, tovarov a služieb je preto v životnom záujme Slovenska. Tomu sme prispôbili našu pravidelnú komunikáciu so susedmi a ďalšími štátmi, kde žijú tisíce našich občanov.

Za míľnik v tejto súvislosti považujem očkovanie. Spoločne s ďalšími štátmi Únie sme zorganizovali nákupy aj distribúciu vakcín. Za úspech považujem aj sfunkčnenie tzv. digitálnych COVID-19 certifikátov EÚ, ktorých zavedenie medzi prvými navrhovalo práve Slovensko. Z údajného „strašiaka z Bruselu“ sa stal moderný symbol otvorenej a bezpečnejšej Európy v čase pandémie.

V roku 2021 sa EÚ posunula bližšie k ekologickejšej, digitálnejšej či inovatívnejšej budúcnosti a ukázala, že má na to byť lídrom v boji proti zmene klímy. Ako vnímate tieto ambiciózne plány?

Rozsah ekonomických a sociálnych dôsledkov pandémie bude mimoriadny, a preto je pre štáty EÚ kľúčové čím skôr implementovať národné plány obnovy. Teší ma, že ten slovenský sa už podarilo schváliť a vítam, že popri zavádzaní reforiem nezabúdame ani na princípy právneho štátu. Taktiež nám nie je jedno, v akom stave odovzdáme planétu budúcim generáciám, a preto som rád, že EÚ predstavila plán, ako chce do roku 2050 dosiahnuť klimatickú neutralitu a už do roku 2030 znížiť emisie aspoň o 55 percent. Ide o jeden z najdôležitejších balíkov legislatívnych návrhov EÚ za posledné roky s názvom „Fit for 55“. Pre Slovensko však nie je dôležitý iba cieľ, ale aj cesta k nemu. Uvedomujeme si, že bez jadrovej energie či prechodného využívania plynu Slovensko nebude schopné naplňať klimatické ciele, čo adekvátne nahlas dávame najavo aj v Bruseli.

Mutácie koronavírusu ešte viac zvýraznili nevyhnutnosť operatívnej komunikácie medzi susednými krajinami. Pokračoval „druhý dych“, ktorý sme v regionálnej spolupráci chytili vďaka koronakríze, aj v roku 2021?

Či už ide o zachovanie mobility, úľavy pre cezhraničných pracovníkov alebo študentov, naďalej si pomáhame a spolupracujeme. Úspech našej zahraničnej politiky do veľkej miery závisí od kvality vzťahov so susedmi, ktoré sa snažíme efektívne rozvíjať napríklad aj v rámci Slavkovského formátu (S3). Slovensku záleží na tom, aby sa stredoeurópske regionálne formáty profilovali ako súčasť riešení EÚ, a to sa týka aj troch dekádami osvedčenej Vyšehradskej skupiny (V4). Je pre nás dôležité, aby bola značka V4 vnímaná v EÚ pozitívne. Našu spoluprácu rozvíjame predovšetkým v oblastiach, v ktorých máme rovnaké priority. Nespochybniteľnou pýchou úspešnej spolupráce krajín V4 je aj po vyše dvoch dekádach od jeho založenia Medzinárodný vyšehradský fond, ktorý vznikol z iniciatívy Slovenska.

Slovensko patrilo aj vlani medzi hlasných podporovateľov európskej integrácie krajín západného Balkánu. Pravdou však je, že zatiaľ čo kedysi bolo rozširovanie jednou z najúspešnejších politík EÚ, v roku 2021 sa neraz stalo aj zdrojom frustrácie. Podarilo sa zvrátiť tento stav?

Koncom roka sme po náročných rokovaníach dosiahli dohodu na záveroch k rozširovaniu. Slovensku na nej veľmi záležalo nielen z hľadiska formy, ale aj obsahu, pretože chceme, aby sa spoločný priestor mieru, slobody a demokracie, ktorý predstavuje EÚ, rozrastal o ďalšie štáty. Prijatými závermi sme, verím, konečne vyslali jasný signál našim partnerom uchádzajúcim sa o členstvo v EÚ, že nám na nich záleží a vidíme ich budúcnosť v spoločenstve s nami. Už bol najvyšší čas prejsť od slov k činom, najmä v prípade otvorenia prístupových rokovaní s Albánskom a Severným Macedónskom. V stávke už nie je iba dôveryhodnosť Únie, ale aj naša bezpečnosť.

V máji 2021 sa začala dlho očakávaná Konferencia o budúcnosti Európy, ktorej cieľom je vtiahnuť občanov do diskusie o ďalšom smerovaní EÚ. Ako hodnotíte jej doterajší priebeh a zapojenie Slovenska?

Nie je to len iniciatíva Bruselu, ale celospoločenská diskusia, v ktorej centre sú občania. Ide o príležitosť pre verejnosť, ktorá môže sformulovať očakávania od EÚ a načrtnúť, ako chce, aby náš životný priestor fungoval v najbližších rokoch. Od mája sa už konali stovky podujatí na národnej i celoeurópskej úrovni. Slovensko pristúpilo k získavaniu spätnej väzby „zdola“ zodpovedne. Počas

leta sme zorganizovali Roadshow o EÚ po regiónoch Slovenska, navštívili sme dvadsaťpäť miest, pripravili desiatky diskusií či rozhovorov so zaujímavými hosťami a hosťami a zozbierali vyše päťsto dotazníkov s názormi občanov. Na expertnej úrovni pokračujeme v úspešnom formáte Národného konventu o EÚ. Naši diplomati zároveň v rámci projektu „Back to School“ zavítali na základné a stredné školy, aby s mladými ľuďmi diskutovali o význame členstva v EÚ.

Už od začiatku pandémie COVID-19 sme svedkami nárastu nenávisťných prejavov a dezinformácií v informačnom priestore. Falošné správy o vakcínach sú navyše jedným z dôvodov, prečo občania stále váhajú s očkovaním. Venujú štáty EÚ dostatočnú pozornosť tomuto negatívne fenoménu?

Minulosť nás naučila, že hodnoty demokracie a právneho štátu treba neustále chrániť. Keďže sme čoraz viac odkázaní na internet a digitálne zariadenia, musíme poznať aj hrozby, ktoré takýto životný štýl prináša. Neobmedzená tolerancia dezinformácií na sociálnych sieťach sa už premietla aj do reálneho ohrozenia verejného zdravia na Slovensku. Je nevyhnutné, aby sa EÚ aktívnejšie zaoberala touto hrozbou, nakoľko zdieľanie klamlivých informácií má vážny negatívny vplyv na spoločnosť ako celok. Slovensko vyzýva na spoločný postup členských štátov EÚ aj v komunikácii s vlastníkami sociálnych platforiem.

Popri odhalení našich limitov nám koronakríza aj v roku 2021 ponúkla príležitosť poučiť sa z chýb, aby sme mohli v budúcnosti účinnejšie čeliť podobným výzvam. Ako tzv. minister pre budúcnosť zastupujete Slovensko na európskych diskusiách o strategickom výhľade EÚ. Čo je vaším cieľom?

To, či v budúcnosti uspejeme v zdolávaní rôznych výziev, závisí od dnešného nastavenia politík. Cieľom strategického výhľadu, známeho tiež ako foresight, je to isté, čo svojím slávnym výrokom kedysi povedal kanadský hokejista Wayne Gretzky: „Nekorčuľujem tam, kde puk je, ale tam, kde puk bude.“ O to isté sa usilujeme aj my. Ide o inovatívny nástroj na formovanie našich budúcich politík. Potrebujeme sa dostať z reakčného módu do akčného. Aj v roku 2022 budeme pokračovať v monitorovaní súčasných trendov, analyzovať vznikajúce problémy a ich možné dôsledky a súčasne identifikovať príležitosti hodné využitia.

INGRID BROCKOVÁ

ŠTÁTNA TAJOMNÍČKA

V minulom roku ste odštartovali niekoľko netradičných iniciatív. Ako ich vnímate? Plánujete v nich pokračovať aj v nasledujúcich rokoch?

Áno, spustili sme dva netradičné formáty verejnej diplomacie **Týždeň žien v diplomacii** a **Týždeň OSN na Slovensku**. Tešila by som sa, keby sa stali každoročnou tradíciou. Počas oboch týždňov sme mali ambíciu komunikovať širšej verejnosti na Slovensku viac informácií o angažovanosti našej krajiny a diplomacie v niektorých témach (záber OSN), senzitivizovať určité témy, či už v spoločnosti, alebo do vnútra nášho rezortu (postavenie žien). Obe iniciatívy boli výstupom mnohých odborov ministerstva, čo nás vedie k väčšej spolupráci a horizontálnej komunikácii. Nakoniec, týmito témam sa venujeme počas celého roka, ide o koncentrovanejšiu formu komunikácie ich rôznych aspektov a aktérov.

Týždeň žien v diplomacii sme organizovali v marci, každý deň týždňa bol ináč tematicky zameraný: rozvojová a humanitárna spolupráca, angažovanosť Slovenska pri zlepšovaní postavenia žien na pôde medzinárodných organizácií, ženy v ekonomickej diplomacii a iné. Sériou podujatí sme predstavili aj významné diplomatky a ženy pôsobiace v oblastiach kultúry, v multilaterálnych organizáciách, vede, výskume, biznise, športe či v rozvojovej agende. **Spoločnou ambíciou týchto aktivít je prispieť k skvalitneniu korporátnej kultúry ministerstva, dosiahnuť partnerstvo, zlepšiť inklúziu a vzájomný rešpekt, pretože táto agenda nie je len o ženách.** Dnes ma veľmi teší skutočnosť, že už máme v rezorte vymenovanú koordinátorku pre rodovú rovnosť, diverzitu a inklúziu. Spustili sme aj tzv. **Piatky o ženách**. Každý mesiac predstavujeme príbehy inšpiratívnych žien, ktoré dosiahli mimoriadne úspechy a robia dobré meno Slovensku v zahraničí. A teší ma väčšie zastúpenie žien na rozhodovacích pozíciách.

Týždeň OSN na Slovensku sme zorganizovali v októbri s cieľom viac **priblížiť obyvateľom na Slovensku Organizáciu Spojených národov a jej špecializované agentúry, ako aj angažovanosť Slovenska v nich.** Programom týždňa boli prednášky na viacerých školách, v priestoroch ministerstva sa konala modelová konferencia OSN pre študentov stredných škôl, s deťmi z medzinárodnej základnej školy sme diskutovali o realizácii udržateľných rozvojových cieľov, OSN Agende 2030 a o mnohých iných témach. Súčasťou týždňa bola aj medzinárodná konferencia o ľudských právach, ako aj interná diskusia o identifikovaní prierezových multilaterálnych priorít slovenskej zahraničnej politiky.

Čo sa Vám podarilo zrealizovať v hodnotenom ostatnom období v oblasti ekonomickej diplomacie?

Pokiaľ rok 2020 bol prevažne obdobím plánovania, nastavovania systému a procesov, rok 2021 bol už obdobím ich konkrétnej realizácie. Teší ma, že sa nám podarilo zrealizovať **nevyhnutné zmeny vo vnútri rezortu**. Finančne a personálne sme posilnili podnikateľské centrum, prepojili sme ekonomickú diplomaciu s rozvojovou spoluprácou, zámer je ešte posilniť analytické prepojenie sektorových tém ako energetika, digitalizácia, zmena klímy so zahraničnou politikou. Rezort diplomacie je koordinátorom, nie je však jediným subjektom podpory ekonomickej diplomacie z verejného sektora. Intenzívnejšie spolupracujeme, chceme byť efektívnejší a synergický partner. Preto som veľmi rada, že sa nám podarilo úspešne spustiť platformu „**Tím Slovensko**“. Ide o pravidelné stretnutia na mesačnej báze s našimi kľúčovými partnermi z ministerstiev a podporných agentúr k prediskutovaniu aktuálnych zadaní a ich realizácie.

To, že chceme byť aktívnejší a adresnejší, asi najlepšie vystihuje fakt, že napriek neľahkej pandemickej situácii

sme pre podnikateľov úspešne zorganizovali prvý ročník **Exportného fóra**, desať pokračovaní aktivity nazvanej **Inovačný deň** a prvé podujatie **Z regiónov do sveta** v Trnavskom samosprávnom kraji. O tom, že to bolo správne rozhodnutie, svedčí 382 konzultácií podnikateľov s ekonomickými diplomatmi, enormný záujem slovenských friem, ako aj veľvyslancov a veľvyslankyň akreditovaných na Slovensku o Inovačný deň. Máme už naplánované podujatia v Prešovskom a Nitrianskom samosprávnom kraji a ďalšie Inovačné dni organizované s mesačnou periodicitou.

Čo plánujeme v nasledujúcom období?

Nemôžeme očakávať, že budúcnosť bude menej disruptívna. Pandémia je katalyzátorom i akcelerátorom mnohých megatrendov, akými sú digitalizácia, automatizácia a zmena globálnych dodávateľských reťazcov. Preto sa aj my musíme viac sústrediť na **identifikáciu trendov a prinášanie dobrých príkladov zo zahraničia pre našich podnikateľov, ako aj pre verejný sektor**.

Verím, že už v prvých mesiacoch tohto roka predstavíme spolu s Ministerstvom hospodárstva SR **Koncepciu vonkajších ekonomických vzťahov a ekonomickej diplomacie**. Bude základným rámcom spolupráce. Jej konkretizáciou budú adresné zamerania jednotlivých zastupiteľských úradov a ak to bude nutné, prehodnotíme z pohľadu ekonomickej diplomacie teritoriálne priority Slovenska. Chceme sa ako **rezort otvoriť viac spolupráci so sektorovými ministerstvami** v oblastiach, ako sú inovácie, poľnohospodárstvo, školstvo alebo turizmus. Súvisí to s vytvorením podmienok pre pôsobenie ich expertov na zastupiteľských úradoch vo vybraných krajinách, pri zachovaní jednotného riadenia zahraničnej služby. Určite budeme pokračovať v organizovaní medzichasom overených podujatí a dúfam, že sa nám podarí zrealizovať viacero obchodných misií podnikateľov do zahraničia v sprievode najvyšších ústavných činiteľov SR.

Na čo sa rezort diplomacie zameral v čase neutíchajúcej pandémie COVID-19 a neustále sa objavujúcich nových variantov vírusu v rozvojovej spolupráci a humanitárnej pomoci?

Slovenská republika disponuje viacerými nástrojmi rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci, prostredníctvom ktorých dokázala promptne reagovať a **poskytnúť pomocnú ruku najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva v iných krajinách** ako Keňa, Rwanda, Libanon, Ukrajina, Albánsko a Moldavsko. Darovaním vakcín sme sa podieľali na zvládání pandémie COVID-19 vo svete, poskytnutím materiálnej a finančnej humanitárnej pomoci sme vyjadrili solidaritu s partnerskými krajinami našej rozvojovej spolupráce, ale aj s krajinami, ktoré zasiahla narastajúca nelegálna migrácia. V **Bielorusku** sme podporili občiansku spoločnosť a obeť represíí a v spolupráci s rezortom školstva sme poskytli dodatočné vládne štipendiá pre bieloruských študentov.

Pandemický rok 2021 sa niesol v duchu neustále vznikajúcich výziev, na ktoré bolo potrebné reagovať bezodkladne, čo nešlo bez koordinácie s ostatnými zainteresovanými rezortmi, mimovládnyimi organizáciami a súkromným sektorom. S cieľom zefektívniť poskytovanie humanitárnej pomoci sme sa v tomto roku s našimi hlavnými partnermi venovali príprave historicky prvej **stratégie humanitárnej pomoci**. Schválili sme tri **nové stratégie rozvojovej spolupráce s programovými krajinami Gruzínskom a Moldavskom**, ktoré sa mi podarilo v tomto roku i navštíviť, a **Keňou**. Výzvou do nadchádzajúceho roka zostáva tiež snaha výraznejšie zapájať súkromný sektor do rozvojovej spolupráce.

Zo strednodobého hodnotenia doterajšej realizácie Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 vyplynuli odporúčania na revíziu systému rozvojovej spolupráce s ambíciou zefektívniť systém a **posilniť integráciu prierezových tém, ktorými sú ochrana životného prostredia a rovnosť žien a mužov**. Treťou prierezovou témou sa stalo **dodržiavanie ľudských práv**.

Multilateralizmus a ľudské práva, Samit za demokraciu, médiá – ktoré prioritné témy presadzoval rezort diplomacie na multilaterálnych fórach?

Spoločnými prierezovými témami v multilaterálnej spolupráci, na ktoré sa náš rezort zameral v roku 2021, boli ochrana životného prostredia a boj proti zmene klímy, posilňovanie zdravotníckej architektúry a eliminovanie následkov pandémie, podpora mieru a bezpečnosti vo svete, podpora a ochrana ľudských práv a posilňovanie digitálnej transformácie a využitie inovácií.

Výraznou témou v angažovanosti nášho rezortu a Slovenska bolo **presadzovanie agendy právneho štátu, demokracie a ľudských práv**. Premietlo sa to do prijatia Koncepcie podpory ľudských práv a demokracie vo svete a vymenovania veľvyslanca s osobitným poslaním pre ľudské práva. Počas Týždňa OSN sme zorganizovali medzinárodnú konferenciu *Ochranou ľudských práv vo svete chránime aj naše práva*, ktorá bola jednoznačným **potvrdením hodnotovej orientácie slovenskej zahraničnej politiky**.

Posilnenie právneho štátu a podpora slobodných médií sú úzko späté s bojom proti korupcii, čo je jednou zo základných priorít slovenskej vlády. Slovenská angažovanosť bola reflektovaná pozvaním na Samit za demokraciu, na ktorom svetoví lídri, ako aj zástupcovia občianskej spoločnosti mnohých krajín diskutovali o nevyhnutnosti posilniť demokraciu a chrániť ju pred autoritárstvom. Samitom sa však naše ambície nekončia, stoja pred nami mnohé výzvy. **Ak chceme byť uveriteľní, svoje domáce úlohy musíme riešiť v dialógu s občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom**.

1 + 10 HLAVNÝCH VÝSLEDKOV SLOVENSKEJ ZAHRANIČNEJ POLITIKY V ROKU 2021

Rezort diplomacie sa naučil žiť v pandemickom provizóriu, ktoré bolo sprievodným znakom všetkých činností rezortu. V úzkej súčinnosti s EÚ a jednotlivými rezortmi vlády SR koordinoval aktivity na boj s pandémiou predovšetkým pri spoločnom obstarávaní vakcín a zabezpečení fungovania európskeho digitálneho COVID-19 pasu.

1. V januári 2021 Národná rada SR prijala novú Bezpečnostnú stratégiu SR, ktorá spolu s novou Obrannou stratégiou SR reaguje na bezpečnostné výzvy medzinárodného prostredia, pomenúva hodnoty, východiská a záujmy SR v oblasti bezpečnostnej politiky a predstavuje silnú oporu pre formovanie slovenskej zahraničnej politiky.
2. Slovenská republika predložila do Európskej komisie národný Plán obnovy a odolnosti, ktorý predstavuje ambiciózne program obnovy krajiny. Plán bol schválený Radou pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ v júli 2021.
3. Slovenská diplomacia aktívne presadzovala medzinárodný poriadok založený na rešpektovaní medzinárodného práva, ľudských práv a hodnôt právneho štátu a demokracie vo svete. Ministerstvo schválilo Konceptiu podpory ľudských práv a demokracie vo svete, ako aj koncept podpory slobody médií. Slovenský hlas bolo počuť na všetkých medzinárodných fórach dôležitých pre ochranu demokracie a ľudských práv.
4. Svojou zahraničnopolitickou činnosťou Slovensko jednoznačne potvrdzovalo svoju euroatlantickú orientáciu. Ukotvenie v najsilnejších demokratických integračných štruktúrach – EÚ a NATO – považuje za životný záujem krajiny.
5. Slovensko bolo aktívnou súčasťou globálneho i európskeho úsilia za obmedzenie zmeny klímy, s pozitívnym príspevkom sa zúčastnilo Konferencie OSN o zmene klímy 2021 v Glasgowe a podporilo klimatické ciele EÚ.

Prezidentka Zuzana Čaputová s britským princom Charlesom počas Klimatickej konferencie OSN diskutovali o tom, ako obe krajiny prispievajú k ochrane klímy, aj o tom, že naliehavosť klimatickej krízy pociťujú najmä mladí ľudia, 1. november 2021, Glasgow. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

6. Slovensko uplatňovalo aktívnejšiu susedskú politiku, vrátane posúvania slovensko-maďarských vzťahov smerom k otvorenému a vecnému partnerskému dialógu orientovanému na budúcnosť.
7. Oficiálna i pastoračná štvordňová historická návšteva pápeža Františka na Slovensku ukázala na mimoriadne dobré vzťahy Svätej stolice i pápeža Františka, ako globálnej svetskej i duchovnej autority, so Slovenskom.
8. Všestranná slovenská podpora Ukrajine, demokratickej opozícii v Bielorusku, ale aj solidarita s Poľskom, Litvou a Lotyšskom v ich schopnosti čeliť umelému migračnému tlaku na východné vonkajšie hranice EÚ boli vyjadrením osobitného záujmu Slovenska o bezpečné európske východné susedstvo.
9. Slovensko konzistentne podporovalo politiku rozširovania EÚ a bolo iniciátorom strategickej diskusie k západnému Balkánu optikou zahraničnej politiky.
10. Slovenská diplomacia, uvedomujúc si zásadný význam kultúrnej diplomacie ako účinného nástroja vonkajšieho pôsobenia, v minulom roku podporila masívnejší prienik slovenskej kultúry i prezentácií Slovenska v zahraničí.

10 HLAVNÝCH MOMENTOV SLOVENSKEJ DIPLOMACIE V ROKU 2021

1. 30. výročie Vyšehradskej štvorky (február)
2. Evakuácia desiatok slovenských i zahraničných občanov z Afganistanu (august)
3. Medzinárodná konferencia na vysokej úrovni o podpore ľudských práv a demokracie vo svete (október) a menovanie prvého veľvyslanca s osobitným poslaním pre ľudské práva (máj)
4. Slovenská účasť na virtuálnom Samite za demokraciu (december)
5. Konferencia o budúcnosti EÚ (KOBÉ) a Roadshow po 25 mestách Slovenska – komunikácia s občanmi o budúcnosti EÚ a v jej rámci projekt #MYSMEEU
6. Exportné fórum ako vlajková konferencia MZVEZ SR v oblasti ekonomickej diplomacie (september)
7. Darovanie 840 700 vakcín proti ochoreniu COVID-19 v hodnote 3,6 milióna eur do ČR, Ukrajiny, Čiernej Hory, Vietnamu, Rwandy, Kene, Arménska a Taiwanu
8. Digitalizácia a elektronizácia postupov konzulárnej služby pri zabezpečení konzulárnych služieb občanom v zahraničí a komunikácie s krajanmi v pandemickom období
9. Rok slovenského dizajnu – reprezentatívne uvedenie v Miláne, Jeruzaleme, Haagu a Prahe
10. Vydanie reprezentatívnej publikácie Slovensko v obrazoch Slovenskej národnej galérie

10 HLAVNÝCH PROJEKTOV REZORTU DIPLOMACIE V ROKU 2021

1. Tematický Týždeň OSN na Slovensku
2. Tematický Týždeň žien v diplomacii
3. Letná škola diplomacie Štefana Osuského
4. Vytvorenie koordinačnej platformy ústredných orgánov štátnej správy pre oblasť vonkajších ekonomických vzťahov „Tím Slovensko“
5. Z regiónov do sveta a Inovačné dni — aktívne prepájanie subjektov zo súkromného, verejného a vedecko-výskumného sektora v regiónoch, s cieľom podpory ich internacionalizácie, a prezentácia slovenských technologických spoločností a inštitúcií zahraničným partnerom
6. Prezentácie zahraničných výstav a spoločenských podujatí k 100. výročiu narodenia Alexandra Dubčeka ako výraznej osobnosti slovenskej histórie
7. Goodwill Envoy – udeľovanie ocenení úspešným Slovákom v zahraničí v rámci Dňa slovenskej diplomacie
8. Analytické dni Svetoslava Bombíka a využitie strategického výhľadu pri definovaní strednodobých priorít zahraničnej a európskej politiky SR
9. HlbokáOnline – séria interaktívnych online diskusií o zahraničnej politike SR a záujmoch SR v EÚ a vo svete
10. Koncepcia skvalitňovania systému rozvoja ľudských zdrojov a vytvorenie pozície koordinátora pre postavenie žien, diverzitu a inklúziu a postu poradcu pre etické správanie v štátnej službe na MZVEZ SR

Rok 2021 vo fotkách

1

GEOPOLITICKÉ POSTAVENIE SR

Slovensko sa aj v roku 2021 tešilo dobrej medzinárodnej pozícii. Strategická zahraničnopolitická orientácia krajiny bola jasne proeurópska a euroatlantická. SR je súčasťou všetkých stredoeurópskych regionálnych zoskupení, je plne integrovaná do kooperačných formátov EÚ. Slovensko aj v náročných podmienkach slabnúceho multilateralizmu a silnejúcej geopolitickej konfrontácie na globálnej úrovni konalo ako dôveryhodný partner a spojenec v NATO a EÚ, rešpektujúci a obhajujúci pravidlá demokracie, ľudské práva i medzinárodné právo.

Dobré susedské vzťahy a partnerstvá

Dobré susedské vzťahy nezaťažované minulosťou, orientované na budúcnosť, na pozitívne agendy, na spoločné hodnoty a záujmy boli konštantou slovenskej zahraničnej politiky v regióne strednej Európy počas celého roka 2021.

Susedské vzťahy

Česko: Aj rok 2021 potvrdil nadštandardnú úroveň vzájomných vzťahov. Obe krajiny kládli osobitný dôraz

na zladenie svojich krokov a postojov v európskych politikách spojených s pokrízovou obnovou ekonomiky EÚ a na zintenzívnenie vzájomného dialógu. Slovensko bolo solidárne s Českom v prípade Vrbětice a stálo po jeho boku po ničivom tornáde na južnej Morave. Intenzívne spolupracovalo pri zvládaní pandémie. Česko je pre SR naďalej druhým najvýznamnejším obchodným partnerom (po Nemecku). Prvá návšteva predsedu vlády SR v apríli smerovala tradične do Prahy a ministra zahraničných vecí ČR v decembri do Bratislavy. Nový premiér ČR v decembri 2021 potvrdil, že mieni túto tradíciu zachovať.

Maďarsko: Slovensko aj v minulom roku v slovensko-maďarských vzťahoch zdôrazňovalo pragmatické a konštruktívne agendy. Sústreďovalo sa na posilňovanie ekonomickej spolupráce, rozvoj energetickej a dopravnej

Minister Ivan Korčok privítal 20. decembra 2021 na prvej pracovnej zahraničnej ceste českého rezortného partnera Jana Lipavského. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bokor)

Rokovanie ministra Ivana Korčoka so šéfom maďarskej diplomacie Péterom Szijjártóm 5. októbra 2021 v Bratislave. Ministri absolvovali priateľský a otvorený rozhovor a prerokovali aktuálne otázky bilaterálnej spolupráce. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bokor)

infraštruktúry, hlavne lepšie prepojenie elektrizačnej sústavy, pokračovanie v projektoch dunajských a ípeľských prepojení. Intenzitu vzájomných kontaktov potvrdili rokovania slovenského premiéra a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v Maďarsku a návšteva maďarského ministra zahraničia v SR. Rokovania sa venovali aj otázkam, na ktoré majú obe krajiny odlišné názory. Slovensko sa zasadzovalo za to,

aby aktivity maďarskej vlády týkajúce sa SR rešpektovali štandardný zmluvný rámec bilaterálnej spolupráce.

Poľsko: Bilaterálne vzťahy s Poľskom pokračovali dynamickým dialógom na úrovni najvyšších ústavných činiteľov. V ich centre boli otázky širšej regionálnej bezpečnosti, vrátane energetickej; prepájania

Prezidentka Zuzana Čaputová privítala 9. novembra 2021 poľského prezidenta Andrzeja Dudu v čase eskalujúceho napätia na poľsko-bieloruskej hranici. Prezidentka sa zaujímala aj o otvorené otázky medzi Poľskom a inštitúciami EÚ v oblasti právneho štátu. (Foto: Kancelária prezidentky SR)

regionálnych dopravných i energetických koridorov; cezhraničnej spolupráce aj činnosti v rámci rôznych formátov regionálnej spolupráce. K zvýšeniu vzájomnej komunikácie prispelo aj poľské predsedníctvo vo V4 v prvom polroku. Poľsko si v oblasti ekonomickej spolupráce udržalo poprednú pozíciu a dlhodobo je na tretej priečke našich najdôležitejších obchodných partnerov. Priaznivo napredovala cezhraničná spolupráca, k čomu prispelo aj uskutočnenie slovensko-poľského hospodárskeho fóra v Poprade.

Rakúsko: Rok 2021 potvrdil trend zintenzívnenia vzájomných vzťahov. Dvojstranný dialóg sa sústredil na otázky regionálnej spolupráce, cezhraničnej spolupráce

a režimu v čase pandémie COVID-19, riešenie niektorých právnych aspektov práce slovenských zdravotných sestier a opatrovateliek v Rakúsku, ale aj vzájomnej hospodárskej spolupráce, keďže Rakúsko je naďalej jedným z najvýznamnejších obchodných partnerov i zahraničným investorom v SR. Prebiehala dobrá komunikácia odborných inštitúcií ohľadne bezpečnosti jadrovej elektrárne Mochovce. Obe krajiny prejavovali záujem aj o živšiu spoluprácu v tzv. slakovskom formáte a skupine Central 5. Vysoký záujem o produktívne vzájomné kontakty potvrdili návštevy predsedu slovenskej vlády v Rakúsku, rakúskeho kancelára v SR i predsedu rakúskeho parlamentu v SR.

Ukrajina: Aj v roku 2021 bola Ukrajina najviac skúšaným susedom SR. Slovensko naďalej podporovalo jej transformačné úsilie i európsku perspektívu. Opakovane potvrdilo svoj postoj k otázke suverenity a územnej celistvosti Ukrajiny, založený na rešpektovaní základných zásad medzinárodného práva. Časté dvojstranné rokovania na najvyššej politickej úrovni (hlavy štátov, predsedovia vlád, ministri zahraničných vecí) potvrdili

Minister Ivan Korčok rokoval 16. februára 2021 so šéfom ukrajinskej diplomacie Dmytrom Kulebom aj o spolupráci EÚ s Kyjevom a otázkach regionálnej politiky a medzinárodnej bezpečnosti. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

veľmi dobrú úroveň politického dialógu, vzájomnej spolupráce, vrátane cezhraničnej. Predseda vlády SR uskutočnil v máji oficiálnu návštevu Ukrajiny, v auguste sa v Kyjeve zúčastnil na ustanovujúcom samite Krymskej platformy a s ukrajinským premiérom sa stretol aj v septembri 2021 v Užhorode. Prezidentka SR podpísala s ukrajinským prezidentom Vyhlásenie o podpore európskej perspektívy Ukrajiny. Slovensko vyjadrovalo podporu euro-atlantickým aspiráciám Ukrajiny aj na pôde EÚ a NATO.

Minister Ivan Korčok s ministrom zahraničných vecí Rakúska Alexandrom Schallenbergom na prechádzke v bratislavskom Starom Meste. Bratislava, 2. september 2021. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Regionálne a bilaterálne partnerstvá

Vyšehradská skupina (V4) v roku 2021 oslávila 30. výročie vzniku. Slovenská diplomacia sa vo V4 usilovala o pragmatickú a pre všetkých zúčastnených prospešnú spoluprácu, ktorá prispieva k spoločným európskym riešeniam. Pri príležitosti 30. výročia lídri V4 na samite v Krakove vo februári prijali výročnú „jubilejnú“

Prezidentka Zuzana Čaputová na samite prezidentov krajín V4 v Budapešti. Prezidenti sa zhodli na podpore očkovania a vyjadrili tiež solidaritu s Poľskom, Lotyšskom a Litvou v súvislosti s migračnou krízou vyvolanou Bieloruskom, 29. november 2021, Budapešť. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

deklaráciu, v ktorej sformulovali ďalšie spoločné kroky. Na rastúci význam digitálnej transformácie v EÚ lídri reagovali prijatím deklarácie o spolupráci v digitálnych projektoch. Slovensko v roku 2021 predsedalo Medzinárodnému vyšehradskému fondu. Jeho osobitný význam a úlohu pri posilňovaní spolupráce v regióne potvrdili aj lídri V4 zvýšením ročného rozpočtu fondu na 10 miliónov eur od roku 2022. To umožní rozšíriť jeho aktivity najmä v oblasti mobility mladých ľudí.

Slavkovská spolupráca (S3) sa počas rakúskeho predsedníctva v prvom polroku 2021 aj nasledujúceho

Štátny tajomník Martin Klus na zámku Štířín pri Prahe počas stretnutia národných koordinátorov spolupráce v rámci Slavkovského formátu, 30. september 2021, Česká republika. (Foto: MZVEZ SR)

českého zamerala na praktickú spoluprácu pri riešení pandemických tém, ale venovala sa aj aktuálnym európskym a zahraničnopolitickým otázkam. Posudzovala sa problematika posilnenia spolupráce v oblasti dopravy, energetiky, priemyslu, rozvojovej spolupráce a západného Balkánu. Jedným z výstupov bol aj spoločný list ministrov zahraničných vecí vysokému predstaviteľovi EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku s návrhom konkrétnych iniciatív, ktoré by mohli byť realizované pod hlavičkou EÚ v krajinách západného Balkánu.

Slovensko spolu s Českom, Maďarskom, Rakúskom a Slovinskom v roku 2021 pokračovalo v intenzívnejších kontaktoch nielen pre otázky koordinácie postupov ohľadne riešenia pandémie a manažmentu hraníc, ale venovalo sa aj otázkam ekonomickej spolupráce, rozvoja regionálnej infraštruktúry a niektorým otázkam bezpečnosti v širšom stredoeurópskom regióne. Uskutočnili sa štyri neformálne stretnutia na úrovni ministrov zahraničných vecí, ktoré získali označenie C5 – „Central Five“. Slovensko zorganizovalo schôdzku C5 v máji 2021 v Bratislave za účasti ministra zahraničných vecí Ukrajiny.

Na pozvanie ministra Ivana Korčoka sa 13. mája 2021 v Bratislave uskutočnilo stretnutie ministrov zahraničných vecí Českej republiky, Maďarska, Rakúska, Slovinska a Slovenska, k rokovaniu sa pripojil aj ukrajinský minister zahraničných vecí. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bohor)

Trojmorie: Slovensko posudzovalo možnosti, ako využiť potenciál tejto regionálnej platformy na zapojenie sa do makroregionálnych projektov v severno-južnom koridore v oblastiach infraštruktúry, energetiky a digitálnej agendy. Dôraz kladie na posilnenie konektivity regiónu strednej Európy.

Minister Ivan Korčok s nemeckým partnerom Heikom Maasom rokovali 27. apríla 2021 v Berlíne o viacerých bilaterálnych témach s dôrazom na pokračovanie intenzívnej spolupráce medzi Slovenskom a Nemeckom. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Nemecko: Uplynulý rok potvrdil strategický význam dobrých priateľských vzťahov Slovenska s Nemeckom v politickej aj hospodárskej oblasti. Dvojstranný dialóg na politickej aj expertnej úrovni sa venoval európskej agende v kontexte prijatých národných plánov obnovy a odolnosti i diskusie o budúcnosti Únie. Rokovanie slovenského predsedu vlády so spolkovou kancelárkou, oficiálna návšteva spolkového prezidenta na Slovensku i cesta ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR do Berlína potvrdili strategický charakter tejto väzby pre Slovensko. V hospodárskych vzťahoch sa aktivity sústredili na rozvoj spolupráce v progresívnych oblastiach, ako sú digitalizácia, elektromobilita, vodíkové technológie či energetická transformácia. Zároveň sa začali práce na novej etape spolupráce v podobe Akčného plánu prehĺbeného dialógu na roky 2022 – 2024.

Francúzsko: Partnerstvo s Francúzskom naďalej úspešne vychádzalo z Akčného plánu pre roky 2018 – 2022. Strategický rámec vzájomných vzťahov potvrdilo rokovanie prezidenta Francúzska so slovenským

Minister Ivan Korčok rokoval 9. júna 2021 v Paríži so štátnym ministrom pre európske záležitosti Clémentom Beauneom. Partneri sa venovali bilaterálnym vzťahom Slovenska a Francúzska, Konferencii o budúcnosti Európy, ale aj nadchádzajúcemu francúzskemu predsedníctvu Rady EÚ či rozširovaní. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

premiérom v Paríži a následne v decembri v Budapešti. Prínosná bola najmä koordinácia v oblasti európskych politík, obzvlášť v oblasti energetiky i v kontexte blížiaceho sa predsedníctva Francúzska v Európskej rade v 1. polroku 2022.

Prezidentka SR Zuzana Čaputová s pápežom 13.9.2021 v Prezidentskej záhrade na stretnutí s predstaviteľmi politického a spoločenského života. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

Vatikán: Pre vzťahy Slovenska so Svätou stolicou bol rok 2021 historicky úspešný. Po návšteve hlavy štátu Zuzany Čaputovej vo Vatikáne v decembri 2020 smerovala na Slovensko v novodobej histórii už štvrtá pápežská návšteva. Oficiálna štátna a pastoračná štvordňová návšteva pápeža Františka ako duchovnej i svetskej autority bola vyvrcholením vzájomných dvojstranných aktivít za ostatné roky.

Silná transatlantická väzba

Po zmene prezidentskej administratívy Spojených štátov amerických (USA) Slovensko pokračovalo v posilňovaní bilaterálnej spolupráce, upevňovaní transatlantickej

Prezidentka Zuzana Čaputová sa 14. júna 2021 zúčastnila na samite Severoatlantickej aliance v Bruseli, kde sa prvýkrát osobne stretla s novým americkým prezidentom Joeom Bidenom. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

jednoty a presadzovaní medzinárodného poriadku založeného na pravidlách. SR aktívne podporila Samit za demokraciu zameraný na ochranu demokratických hodnôt, princípov a inštitúcií. V rámci EÚ sa snažila o oživenie spolupráce EÚ – USA a spoločný postup pri riešení globálnych problémov a výziev. S USA ako strategickým spojencom v NATO pokračovala SR v intenzívnej obrannej a vojenskej spolupráci, osobitne pri výcviku a modernizácii Ozbrojených síl SR. Uskutočnil sa druhý ročník Strategického dialógu, pokračovala intenzívna koordinácia v oblasti rozvojovej spolupráce a zdrojovo posilnený bol bilaterálny štipendijný program. Koncom roka ukončené rokovania o Dohode o obrannej spolupráci vytvárajú priestor pre posilnené partnerstvo a spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany.

Východná Európa

Stabilita, bezpečnosť, prosperita a demokratický vývoj v našom bezprostrednom susedstve je slovenským strategickým (v zmysle schválenej BS SR) záujmom. V decembri 2021 sme privítali uskutočnenie viackrát odloženého 6. samitu **Východného partnerstva**. Samit potvrdil strategický charakter partnerstva a stanovil nové strednodobé priority. Schválil konkrétne opatrenia a ciele do roku 2025 pod názvom „Obnova, odolnosť, reformy“, podporené rozvojovým hospodárskym a investičným plánom pre partnerské krajiny s potenciálom mobilizácie vyše 17 miliárd eur. Do spoločného vyhlásenia samitu sa aj pričinením slovenskej diplomacie podarilo presadiť potvrdenie ambiciózneho programu Východného partnerstva, prehĺbenie sektorovej spolupráce s dôrazom na postupnú integráciu partnerov do vnútorného trhu EÚ a posilňovanie ich celkovej odolnosti voči vnútorným aj vonkajším výzvam. Za dvanásť rokov od založenia Východného partnerstva bol dosiahnutý významný

pokrok v rozvoji ekonomiky, obchodu, konektivity a akademickej mobility. Nedostatky však v partnerských krajinách pretrvávajú v oblasti štrukturálnych reforiem, súdnictva, boja proti korupcii, dodržiavania zásad právneho štátu, ľudských práv a slobody médií. Preto sú podporné programy v nasledujúcom období zamerané najmä na tieto oblasti. Slovensko privítalo aj ustanovenie tzv. Asociačného tria krajín Východného partnerstva (Ukrajina, Gruzínsko, Moldavsko), ktoré majú s EÚ uzavreté dohody o pridružení, vrátane prehĺbených a komplexných dohôd o voľnom obchode a podporilo ich európske integračné ambície.

Ruská federácia pokračovala v asertívnom vymedzovaní sa voči krajinám Západu v bezpečnostnej i politickej oblasti. Slovensko zohľadňovalo platné princípy spoločného postupu EÚ a NATO voči Rusku. V dvojstrannom dialógu potvrdilo ruskej strane záujem rozvíjať bilaterálne vzťahy a otvorene hovoriť o všetkých otázkach. V tomto duchu sa niesli pracovná cesta podpredsedu vlády a ministra hospodárstva Richarda Sulíka spolu s ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Ivanom Korčekom v júni 2021 v Petrohrade aj stretnutie Ivana Korčoka s ruským partnerom Sergejom Lavrovom v septembri 2021 v New Yorku. Dôraz sme kládli na obchodno-ekonomickú oblasť, kde sa očakával nový impulz od výsledkov 21. zasadnutia slovensko-ruskej Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu z novembra 2021 v Bratislave.

V Bielorusku v roku 2021 nedošlo k zlepšeniu vnútropolitckej situácie. SR odsudzovala násilie voči opozícii a občianskej spoločnosti v Bielorusku, útoky proti mimovládny organizáciám a slobodným nezávislým médiám. SR v roku 2021 podporila demokratické procesy v krajine poskytnutím 20 vládnych štipendií a pripojením sa k Viedenskému mechanizmu voči Bielorusku na pôde OBSE. V rámci solidarity poskytla politickú i materiálnu pomoc aj členom EÚ susediacim s Bieloruskom počas hybridného útoku vo forme umelo organizovanej migračnej krízy.

Juhovýchodná Európa

Slovensko naďalej venovalo osobitnú pozornosť situácii na **západnom Balkáne** a podpore naplňaniu európskej perspektívy krajín regiónu. Zintenzívnili sa bilaterálne kontakty. Minister Ivan Korčok postupne navštívil Srbsko, Severné Macedónsko, Bosnu a Hercegovinu, Čiernu Horu a Albánsko. Partnerom odovzdal humanitárnu pomoc v celkovej hodnote 315 000 eur. Do regiónu opakovane cestovali aj štátny tajomník Martin Klus a štátna tajomníčka Ingrid Brocková. Slovensko navštívili prezident Čiernej Hory a minister zahraničných vecí Srbska.

Minister Ivan Korčok 9. februára 2021 v rámci pracovnej návštevy Čiernej Hory rokoval s prezidentom Milošom Djukanovićom (Foto: Tomáš Bohor, MZVEZ SR)

Na tradičnom stretnutí ministrov V4 a západného Balkánu sa 28. júna 2021 v Poznani zúčastnili aj minister zahraničných vecí Chorvátska Gordon Grlić Radman a osobitný predstaviteľ EÚ pre dialóg medzi Belehradom a Prištinou Miroslav Lajčák. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bokor)

Politika rozširovania EÚ je základným nástrojom stability a presadzovania našich záujmov v tomto regióne. SR preto i naďalej v EÚ patrila medzi hlavných zástancov férového prístupového procesu a budúceho členstva krajín západného Balkánu v EÚ. Slovensko vyvinulo značné úsilie k zmenšeniu prekážok pre otvorenie prístupových rokovaní s Albánskom a Severným Macedónskom.

Dynamický vnútorný vývoj, zhoršujúce sa negatívne trendy na západnom Balkáne a stále intenzívnejšie angažovanie sa tretích krajín upevnilo medzi členskými štátmi EÚ presvedčenie, že regiónu je potrebné venovať pozornosť aj nad rámec politiky rozširovania. Na základe iniciatívy SR sa v Rade EÚ uskutočnili dve strategické diskusie zamerané na vzťahy EÚ – západný Balkán (máj, november). Jedným z výstupov bolo rozhodnutie o posilnenej angažovanosti EÚ na základe konkrétnych iniciatív predložených členskými štátmi. SR svoj vstup koordinovala v Slavkovskom formáte (s ČR a Rakúskom).

Martin Klus v stredu 21. júla 2021 v Sarajeve počas oficiálnej návštevy Bosny a Hercegoviny. Hlavnými témami rozhovorov boli okrem bilaterálnych vzťahov najmä otázky zachovania stability a mieru, napredovania procesu integrácie do EÚ, ale tiež migrácia, bezpečnostné otázky či vývoj situácie v regióne západného Balkánu. (Foto: MZVEZ SR)

Slovensko v rámci intenzívneho politického dialógu s partnermi v **Bosne a Hercegovine, Čiernej Hore, Srbsku i Severnom Macedónsku** konkrétnymi projektmi pokračovalo v podpore urýchľovania reformno-integračných procesov, vrátane tých pod hlavičkou EÚ a UNDP zameraných na prenos slovenského know-how. Uskutočnili sa však aj viaceré výmeny osvedčených postupov a dobrých príkladov z praxe v rámci programu SAMRS Sharing Slovak Expertise, aktivity cez projekt Národného konventu o EÚ, twiningové projekty a projekty zamerané na dosiahnutie schengenských parametrov režimu vonkajších hraníc Únie, vrátane prítomnosti príslušníkov slovenskej polície na hranici Severného Macedónska s Gréckom.

Aj vďaka aktívnemu angažovaniu sa slovenskej diplomacie došlo k dvom stretnutiam **dialógu Belehrad — Priština** na najvyššej úrovni. Tempo dialógu však ostalo spomalené.

Rokovanie so srbským ministrom Nikolom Selakovićom 8. februára 2021 bolo zamerané aj na otázky súvisiace s prístupovým procesom a dialógom Belehrad — Priština. Minister Korčok zároveň odovzdal ministerke pre európsku integráciu Jadranke Joksimović materiálnu humanitárnu pomoc v boji proti pandémie COVID-19. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bokor)

V oblasti **východného Stredomoria** Slovensko svojou angažovanosťou na **Cypre** v prospech oboch komunít, ako aj rozvážnym konaním na pôde EÚ prispievalo k tomu, že riešenie sa stále hľadá v dialógu a v súlade s medzinárodným právom. K posilneniu bilaterálneho dialógu o otázkach vzájomných vzťahov, situácie v regióne i k zvýšeniu dôvery medzi EÚ a Tureckom smerovala aj návšteva ministra Ivana Korčoka v Ankare, ako aj septembrové stretnutie oboch ministrov zahraničných vecí na okraj Valného zhromaždenia OSN v New Yorku.

ROZVOJ PARTNERSTIEV VO SVETE

Ázia a Pacifik

V roku 2021 pokračoval presun geopolitického ťažiska svetového vývoja do oblasti Ázie. Zahraničnopolitické pôsobenie SR v tejto oblasti bolo zamerané na dvojstrannú hospodársku spoluprácu a politický dialóg i na multilaterálne aktivity v rámci regionálnych štruktúr (samit krajín V4 s Kórejskou republikou a stretnutie ministrov zahraničných vecí s Japonskom). V tomto zmysle bol dôležitý aj 13. samit ASEM (Stretnutie Ázia – Európa), ktorý potvrdil záujem o posilňovanie spolupráce a dialógu medzi **Európou a Áziou** v postcovidovom období aj význam posilnenia multilateralizmu, zelenej transformácie a spoločného rastu. Slovenský premiér na samite vystúpil k téme o dôležitosti pokroku v sociálno-hospodárskom oživení pre zdieľaný rast. Krajiny EÚ aktivizovali vzťahy s **Indiou** prijatím Stratégie na spoluprácu Európskej únie v Indo-Pacifiku.

Minister Ivan Korčok rokoval 7. mája 2021 na okraj stretnutia šéfov diplomácií krajín V4 vo Varšave s japonským kolegom Tošimicu Motegi. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bohor)

Vzťahy Slovenska s **Čínou** boli v roku 2021 poznačené zavedením čínskych odvetných sankcií voči štruktúram a fyzickým osobám EÚ. Napriek tomu Čína zostáva pre SR aj EÚ dôležitým ekonomickým partnerom. SR rešpektovala politiku jednej Číny, zároveň však posilnila ekonomické vzťahy s Taiwanom. Slovensko prijalo investično-obchodnú misiu z Taipei v októbri 2021 a vyslalo podnikateľskú misiu na Taiwan v decembri 2021.

Blízky východ a Afrika

V minulom roku došlo k zintenzívneniu dialógu aj prehlbovaniu ekonomickej spolupráce SR s Izraelom a Spojenými arabskými emirátmi. Prispeli k tomu aj pracovné návštevy ministra Ivana Korčoka v regióne.

K posilneniu vzťahov SR v regióne pomohli aj bilaterálne rokovania slovenského ministra zahraničia s ministrami zahraničných vecí Kataru, Palestíny a Maroka.

V rámci maďarského predsedníctva vo V4 sa uskutočnili ministerské stretnutia vo formáte V4+ s **Egyptom a Marokom**. Tieto krajiny dlhodobu patria k najväčším obchodným partnerom SR v regióne a SR s nimi vedie užitočný expertný a politický dialóg o boji proti terorizmu a nelegálnej migrácii.

Témou rokovaní ministrov zahraničných vecí Vyšehradskej skupiny s Marokom 7. decembra 2021 boli aktuálne projekty spolupráce v oblastiach rozvojovej spolupráce a boja proti nelegálnej migrácii. (Foto: Ministerstvo zahraničných vecí Maďarska)

EÚ sa angažovala v spoločenskej a hospodárskej stabilizácii regiónu Blízkeho východu a severnej Afriky (MENA). Aj so slovenskou účasťou prebehlo 6. regionálne fórum Únie pre Stredomorie a zároveň aj ministerské stretnutie EÚ – **Južné susedstvo**. Dôležitosť rokovaní potvrdzujú témy, medzi ktorými nechýbali vyhodnotenie novej Agendy pre Stredomorie, transformačný proces, posilnená postpandemická angažovanosť EÚ a následná sociálno-ekonomická stabilizácia regiónu.

Minister Ivan Korčok rokoval 20. mája 2021 v Izraeli s premiérom Benjaminom Netanjahuom a ministrom zahraničných vecí Izraela Gabrielom Aškenazim o aktuálnej bezpečnostnej situácii v Izraeli a v pásme Gazy. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bohor)

Dôraz na priame rokovania medzi **Izraelom a Palestínou** bol konštantou prístupu SR k podpore obnovenia mierového procesu a spravodlivého urovnania blízkovýchodného konfliktu. V tomto kontexte Slovensko pozitívne hodnotilo normalizáciu a nadviazanie diplomatických stykov Izraela s radom arabských krajín v rámci uzatvárania tzv. Abrahámskych dohôd.

Aj pre SR bolo jednou z najdôležitejších otázok pre bezpečnosť a stabilitu regiónu pokračovanie medzinárodných rozhovorov o obnovení **iránskej jadrovej dohody** (JCPOA) a s tým spojené dodržiavanie záväzkov.

Slovensko podporilo závery 2. zasadnutia ministrov členských krajín EÚ a **Africkej únie** z októbra 2021 v Kigali/Rwande. Víta dohodnuté kroky posilňujúce partnerský dialóg a vzájomne výhodnú sektorovú spoluprácu krajín EÚ s africkými štátmi.

Stredná a Latinská Amerika

Slovensko sa zameriavalo na vzťahy s Argentínou, Brazíliou, Mexikom a Kubou. Aj keď ide o vzdialený región, SR očakáva prínos od presadzovania širších obchodných dohôd EÚ (EÚ-MERCOSUR, modernizácia Globálnej dohody s Mexikom, modernizácia Asociačnej dohody s Čile). V tomto duchu pozitívne hodnotí začiatok ratifikačného procesu ustanovujúcej dohody, ktorou sa Nadácia EU-LAC stala medzinárodnou organizáciou.

BEZPEČNÉ SLOVENSKO V NESTABILNOM SVETE

Oslabovanie multilateralizmu vo svete, silnejúce súperenie veľmocí i tlak hybridných hrozieb rámcovali pôsobenie slovenskej diplomacie v bezpečnostnom prostredí.

Severoatlantická aliancia

Aliancia je pre Slovensko základným pilierom bezpečnosti a obrany štátu. Strategickým záujmom krajiny je transatlantická jednota, kredibilita a akcieschopnosť Severoatlantickej aliancie (NATO). Slovensko preto podporilo adaptáciu Aliancie na zmeny bezpečnosti v euroatlantickom priestore z júna 2021 a zapojilo sa do diskusií o budúcej Strategickkej koncepcii NATO. V koordinácii s ďalšími spojencami platformy Bukureštskej deviatky presadzovalo prispôbenie úloh Aliancie novým

Rokovanie ministrov V4 s americkým ministrom zahraničných vecí Antonym Blinčenom o aktuálnych bezpečnostných otázkach, posilňovaní transatlantickej spolupráce, ako aj o revitalizácii Severoatlantickej aliancie, 23. marec 2021, Brusel. (Foto: MZVEZ SR/Juraj Tomaga)

bezpečnostným výzvam na jej východnom krídle. SR sa zasadzovala za prehĺbenie strategického partnerstva EÚ a NATO a harmonizáciu obranných iniciatív EÚ s procesmi NATO.

Aj keď v roku 2021 došlo k poklesu obranných výdavkov SR kvôli poklesu HDP v dôsledku pandémie, naďalej pokračovala modernizácia a rozvoj vojenských spôsobilostí Ozbrojených síl SR. Slovensko pokračovalo v účasti v posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v Lotyšsku (eFP) a vo výcvikovej misii NATO v Iraku (NMI). Spolu s ostatnými spojencami ukončilo v lete 2021 pôsobenie v misii NATO v Afganistane (Resolute Support Mission).

Slovensko pokračovalo v podpore politiky otvorených dverí NATO a budovania partnerstiev. Vyslovovalo sa v prospech euroatlantických aspirácií Ukrajiny a Gruzínska a posilnenia praktickej spolupráce Aliancie s Ukrajinou. V auguste 2021 z pozície vedúcej krajiny úspešne dokončilo projekt Zvereňovania fondu NATO na Ukrajinu na likvidáciu nevybuchnutej munície a improvizovaných výbušných zariadení. Podporili sme prehĺbenie spolupráce s Fínskom a Švédskom v oblasti bezpečnosti Baltského mora a dialógu s ázijsko-pacifickými partnermi. Od januára 2021 (do konca roka

Prezidentka Zuzana Čaputová na samite Severoatlantickej aliancie 14. júna 2021 v Bruseli. Lídri rokovali o ďalšom smerovaní NATO. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

S Marekom Szczygielom, vedúcim Monitorovacej misie EÚ, v ktorej v súčasnosti pôsobí osem slovenských občanov, navštívil šéf slovenskej diplomacie 18. októbra 2021 administratívnu hraničnú líniu s regiónom Južné Osetsko. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

2022) Veľvyslanectvo SR v Tel Avive pôsobí ako kontaktné veľvyslanectvo NATO v Izraeli.

SR v októbri 2021 prejavila záujem o vstup do tvoriacich sa nových nástrojov NATO (civilno-vojenský inovačný akcelerátor DIANA a Inovačný fond NATO) zameraných na podporu technologickú spolupráce medzi spojencami.

SR sa naďalej aktívne zapájala do komunikačného projektu #WeAreNATO. S cieľom zvýšiť verejnú podporu pre NATO posilnila aktivity verejnej diplomacie a spoluprácu s think-tankmi.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ (SZBP)

Rozhodujúcou politickou iniciatívou v roku 2021 bola príprava nového strategického dokumentu EÚ pod názvom Strategický kompas. Jeho cieľom je zvýšiť pripravenosť EÚ a umožniť jej rýchlejšiu a efektívnejšiu reakciu na bezpečnostné hrozby. SR sa aktívne zapojila do diskusií a bude aktívne pokračovať v procese prípravy Strategického kompasu s ambíciou jeho schválenia v marci 2022. V máji 2021 EÚ schválila nový finančný nástroj v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) pod názvom Európsky mierový nástroj a schválila prvé opatrenia k posilneniu vojenských a obranných spôsobilostí našich partnerov na východe Európy, západnom Balkáne a v Afrike.

Slovensko bolo súčasťou koordinovaného postupu a spoločnej línie EÚ pri pokračovaní úsilia medzinárodného spoločenstva o komplexné politické urovnutie konfliktov a občianskych vojen v Sýrii, Jemene, Líbyi a v krajinách západnej a východnej Afriky.

SR pokračovala v aktívnej účasti v medzinárodnom krízovom manažmente EÚ. V roku 2021 navýšila svoju prítomnosť v operácii EÚ v Bosne a Hercegovine (EUFOR Althea) a zapojila sa aj do výcvikových misií v Afrike

prostredníctvom misie EÚ v Mali (EUTM Mali) a misie EÚ v Stredoafrickej republike (EUTM CAR). Slovenskí experti pokračovali v civilných misiách SBOP, v poradnej misii na Ukrajine (EUAM Ukrajina), monitorovacej misii v Gruzínsku (EUMM Gruzínsko), misii na podporu právneho štátu EULEX Kosovo a v misii na budovanie spôsobilostí v Somálsku (EUCAP Somálsko).

SR plnila záväzky vyplývajúce z Civilného kompaktu SBOP a intenzívne spolupracovala s Európskym centrom výnimčnosti pre civilný krízový manažment v Berlíne.

Hybridné hrozby

Slovensko bolo v roku 2021 aktívnou súčasťou medzinárodného úsilia o zvýšenie odolnosti voči hybridným hrozbám. Cieľom bolo posilniť v tejto oblasti nástroje a akcieschopnosť medzinárodných organizácií, ktorých je Slovensko členom, prioritne NATO a EÚ. Preto SR podporila iniciatívu EÚ na prípravu nástrojov na boj proti externému hybridnému zasahovaniu, ktorý by v sebe sústreďoval rozličné opatrenia na detekciu hybridných aktivít voči EÚ a jej členom, ich prevenciu, ako aj možné odvetné kroky voči ich pôvodcom.

Terorizmus

Slovensko je súčasťou boja medzinárodného spoločenstva proti terorizmu, preto aktívne vystúpilo na ministerskej schôdzke Globálnej koalície proti Dá'iš v Ríme a poskytlo ďalší príspevok do zvereneckého fondu OSN na financovanie mechanizmu pre vyšetrovanie zločinov Dá'iš (UNITAD). Pripojilo sa aj k iniciatíve „Christchurch Call“ sledujúcej elimináciu teroristického a násilného extrémistického obsahu v online priestore.

Odzbrojenie

V oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia Slovensko pokračovalo vo svojej konzistentnej politike udržania a posilnenia existujúcej architektúry odzbrojenia a nešírenia. Razantne odmietalo individuálne snahy o diskreditáciu alebo oslabenie všeobecne uznaných a akceptovaných globálnych noriem. Privítalo predĺženie platnosti zmluvy New Start, zároveň jasne deklarovalo potrebu komplexnejšieho, inkluzívnejšieho a súčasne verifikovateľného rámca pre kontrolu zbrojenia v celej kategórii jadrových zbraní.

Slovensko sa stalo členom Výkonnej rady Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) v Haagu na 2-ročné obdobie a finančne prispelo do osobitných fondov

k posilneniu jej kapacity. Pokračovalo v spolupráci s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) vo Viedni pri výkone jej mandátu a predložilo ponuky dočasnému technickému sekretariátu Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) hosťovať kurzy inšpektorov CTBTO pre východnú Európu v roku 2023.

Multilateralizmus – spoločné riešenia pre globálne problémy

Využívanie potenciálu multilaterálnych inštitúcií a rešpektovanie zásad medzinárodného práva bolo aj v minulom roku pre Slovensko cestou k presadzovaniu jeho národných záujmov.

Organizácia Spojených národov

Organizácia Spojených národov zostáva pre Slovensko dôležitou platformou na presadzovanie národných aj spoločných európskych hodnôt. Slovensko sa v roku 2021 sústredilo na päť hlavných priorít: 1. Ochrana životného prostredia a boj proti zmene klímy; 2. Posilňovanie zdravotníckej architektúry, eliminovanie následkov pandémie COVID-19; 3. Podpora mieru a bezpečnosti vo svete; 4. Podpora a ochrana ľudských práv a 5. Posilňovanie digitálnej transformácie a využitie inovácií. Pri presadzovaní priorít postupovalo v súlade s cieľmi Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

V roku 2021 bolo Slovensko menované za podpredsedu **Komisie na budovanie mieru** (PBC). PBC je kľúčovým podporným orgánom v širšej agende udržiavania mieru. Aj prostredníctvom tohto významného postu SR mohla aktívne podporovať mierové aktivity v krajinách postihnutých konfliktmi. Slovensko spolu s Južnou Afrikou zastávalo post spolupredsedy **Skupiny priateľov**

Slovenskí vojaci a policajti sa na Cypre už dve dekády podieľajú na dodržiavaní mieru a rešpektovaní mierových dohôd. Výrazne tým prispievajú k zamedzeniu obnovenia konfliktu. (Foto: MZVEZ SR)

reformy bezpečnostného sektora, kde sa angažovalo najmä v podpore budovania spoľahlivých a dôveryhodných inštitúcií v postkonfliktných krajinách.

Spoločne s ďalšími členmi OSN Slovensko naďalej presadzovalo iniciatívu generálneho tajomníka OSN „Akcia pre mierové operácie“ a aktívne prispievalo do **mierových operácií OSN**. Nosným príspevkom bolo pôsobenie 241 slovenských vojakov a 5 policajtov v mierovej misii **UNFICYP na Cypre**. Slovenskí vojaci pôsobia dlhodobo aj v misii UNTSO, ktorej úloha je monitorovanie prímeria na Golanských výšinách medzi Izraelom a Sýriou.

Štátna tajomníčka Ingrid Bročková otvorila Modelovú konferenciu OSN ako súčasť podujatí pod názvom Týždeň OSN na Slovensku. 46 študentov z deviatich škôl diskutovalo o aktuálnych globálnych výzvach, 25. október 2021 v Bratislave. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bohor)

V kontexte pandémie podporovala SR výmenu informácií, zdieľanie údajov a osvedčených postupov na multilaterálnych fórach, najmä vo **Svetovej zdravotníckej organizácii (WHO)**. Stala sa členom skupiny priateľov pandemickej zmluvy a presadila nomináciu slovenského kandidáta do **Výkonnej rady (WHO)**. Pôjde o historicky prvý mandát SR v tomto orgáne. Na boj s pandemiou SR poskytla finančnú a materiálnu pomoc partnerským krajinám prostredníctvom WHO, programu COVAX a priamym darovaním dávok vakcín.

V súvislosti s globálnymi výzvami Slovensko podporovalo nemecko-francúzsku iniciatívu **Aliancia pre multilateralizmus** založenú v roku 2019. V rámci snáh o reformu systému OSN a jeho zefektívnenie bolo Slovensko aktívne ako spolupredseda ad hoc pracovnej skupiny pre revitalizáciu práce VZ OSN.

SR sa zapájala do spoločných aktivít s agentúrami a organizáciami systému OSN. Od roku 2021 je SR členom **Výkonnej rady UNICEF**. V spolupráci s **UNDP** realizuje spoločné projekty na západnom Balkáne. Podarilo sa presadiť zaradenie dvoch rímskych antických pamiatok v Bratislave a v Iži do **Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO**.

Veľký dôraz kládol rezort zahraničia na komunikáciu globálnych tém širokej slovenskej verejnosti. V októbri sa po prvýkrát uskutočnila séria podujatí s názvom **Týždeň OSN na Slovensku**, do ktorej sa aktívne zapojili stovky záujemcov, najmä mladých ľudí a študentov.

Slovenská diplomacia sa aktívne podieľala na procese **reformy VZ OSN a ECOSOC** s dôrazom na úlohu multilateralizmu a význam OSN pri usmerňovaní realizácie cieľov udržateľného rozvoja. Významnú pozornosť sme venovali **Agende 2030**.

Medzinárodné právo

Kodifikácia a rozvoj medzinárodného práva patrili medzi dôležité oblasti záujmu SR. Slovenská delegácia sa počas 76. zasadnutia VZ OSN aktívne zapojila do rokovaní o správe **Komisie pre medzinárodné právo**, ako aj o otázke možného prijatia dohovoru na prevenciu a trestanie zločinov proti ľudskosti.

SR sa v roku 2021 stala členom byra **Zhromaždenia zmluvných strán Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu** (ASP) na roky 2021 – 2023. SR aktívne podporovala Medzinárodný trestný súd (ICC) ako jediný orgán s univerzálnou jurisdikciou vo vzťahu k zločinom proti ľudskosti, genocíde, vojnovým zločinom a zločinu agresie.

Podpora ľudských práv a demokracie

Ministerstvo 24. mája 2021 schválilo prvú **Koncepciu podpory ľudských práv a demokracie vo svete**. Minister vymenoval prvého veľvyslanca s osobitným poslaním pre ľudské práva Petra Buriana. Medzi ľudskoprávne priority SR v roku 2021 patrili právo na slobodu náboženstva alebo presvedčenia, sloboda médií a bezpečnosť novinárov, boj proti diskriminácii a xenofóbii. SR poukazovala na porušovanie ľudských práv na okupovanom území Krymu či v Bielorusku.

Vláda SR v roku 2021 bola aktívnou súčasťou úsilia o podporu právneho štátu, ľudských práv a demokracie doma i vo svete. Potvrdila to aj medzinárodná konferencia na vysokej úrovni, ktorú rezort diplomacie zorganizoval v októbri 2021. Otvoril ju predseda vlády SR Eduard Heger, ktorý zdôraznil, že posilnenie týchto hodnôt je základným predpokladom pre stabilitu a prosperitu vo svete.

V decembri 2021 sa Slovensko zúčastnilo na Samite za demokraciu. Prezidentka SR Zuzana Čaputová potvrdila sústreďenie našej pozornosti na tri oblasti – slobodu

medií a ochranu novinárov; boj proti korupcii a spoluprácu s občianskou spoločnosťou – doma, v rámci EÚ a rovnako na pôde medzinárodných organizácií či v bilaterálnych vzťahoch.

Rada OSN pre ľudské práva

V roku 2021 už Slovensko nebolo členom Rady OSN pre ľudské práva (HRC), zostalo však naďalej podporovateľom multilaterálnej odpovede na krízy v oblasti ľudských práv, ako aj nezávislosti Úradu vysokej komisárky OSN pre

Prvá medzinárodná konferencia na vysokej úrovni o podpore ľudských práv a demokracie vo svete na pôde rezortu diplomacie v Bratislave. Konferenciu otvoril 28. októbra 2021 predseda vlády Eduard Heger. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bohor)

ľudské práva. Pozície SR v HRC v priebehu roka dokázali naše proeurópske hodnotové ukotvenie. Podporu agende ľudských práv, transparentnosť a záujem zodpovedne plniť svoje univerzálne ľudskoprávne záväzky SR potvrdila aj priebežnou správou o plnení odporúčaní univerzálneho periodického hodnotenia.

Sloboda médií

Minister Ivan Korčok podporil plán Európskej komisie zvýšiť ochranu novinárov a nezávislosť médií v členských štátoch EÚ. Objektívne a nezávislé médiá sú jadrom demokratickej spoločnosti a ich význam sa vo svetle aktuálnych dezinformačných kampaní bude zvyšovať. Slovensko je aktívnym členom Koalície pre slobodu médií. V roku 2021 sa pripojilo k spoločným vyhláseniam koalície k stavu slobody médií v Číne, Rusku a Bielorusku. V závere roka sa stalo členom Partnerstva pre informácie a demokraciu, ktoré združuje 43 štátov sveta – členov OSN a vzniklo so zámerom ochrany novinárov a dodržiavania demokratických princípov pri práci s informáciami.

V predvečer Pamätného dňa obetí holokaustu a rasového násillia 8. septembra 2021 ocenil minister Ivan Korčok zlatou plakétou štyri osobnosti, ktoré sa angažovali v rozvoji kultúrneho a medzináboženského dialógu, v podpore tolerancie, vo vzdelávaní mladej generácie a v boji proti akejkoľvek diskriminácii v spoločnosti. Ocenenie in memoriam za Jána Spišiaka prebrala jeho dcéra - prof. MUDr. Daniela Kotulová, CSc. (Foto: MZVEZ SR/ Tomáš Bokor)

Boj proti antisemitizmu

Osemdesiat rokov po prijatí Židovského kódexu sa vláda SR v septembri 2021 ospravedlnila za zločiny spáchané na základe kódexu. Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pri tejto príležitosti ocenil zlatou plakétou tri osobnosti života židovskej komunity na Slovensku, ktoré boli aktívne i v medzinárodnom prostredí a in memoriam diplomata Jána Spišiaka, ktorý počas druhej svetovej vojny prispel k záchrane životov mnohých Židov. Predseda vlády SR sa zúčastnil na Medzinárodnom fóre k pripomínaniu holokaustu a boju proti antisemitizmu vo švédskom Malmö 13. októbra 2021. SR spolu s Českom a Rakúskom pripravila a predstavila na 48. zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva (september 2021) spoločné vyhlásenie k antisemitizmu.

OBSE

Oslabovanie multilateralizmu a prehlbovanie nedôvery medzi účastníckymi štátmi Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) potvrdzovali negatívny trend vo fungovaní organizácie. Napriek snahe, ktorú podporilo aj Slovensko, oblasť kontroly zbrojenia v priestore OBSE ďalej erodovala a kulminovala ku koncu roka odstúpením Ruskej federácie od Zmluvy o otvorenom nebi. Slovensko a ďalšie podobne zmýšľajúce krajiny vynakladali úsilie, aby potenciál OBSE pri riešení konfliktov a budovaní dôvery v celom priestore OBSE bol plnohodnotne využívaný. Opakovane vyzývalo dotknuté krajiny a strany konfliktov na dodržiavanie záväzkov OBSE a na zapojenie sa do zmysluplného dialógu na pôde OBSE, predovšetkým v kľúčovej oblasti dodržiavania ľudských práv a základných slobôd.

Rada Európy

Kľúčovými témami Rady Európy (RE) v uplynulom roku boli následky pandémie, ktorá mala negatívny vplyv na rozvoj demokracie v Európe, 10. výročie Dohovoru o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) a prepojenie ľudských práv a životného prostredia na pôde Parlamentného zhromaždenia. Sociálne vplyvy pandemickej krízy sa odzrkadlili v snahe vyzdvihnúť význam Európskej sociálnej charty, ktorej 60. výročie podpisu sme si pripomenuli. V závere roka dominovalo 20. výročie podpisu Dohovoru o počítačovej kriminalite (Budapešťiansky dohovor) a prijatie druhého dodatkového protokolu k tomuto dohovoru. Napriek úsiliu viacerých krajín sa nepodarilo posunúť v téme ľudské práva a umelá inteligencia, kde neexistuje konsenzus ohľadne prijatia právne záväzného dokumentu.

Náboženská sloboda

Štátna tajomníčka MZVEZ SR Ingrid Brocková na druhom ministerskom fóre Medzinárodnej aliancie pre slobodu náboženstva alebo presvedčenia 23. novembra 2021 zdôraznila, že „náboženská sloboda alebo práva príslušníkov náboženských menšín sú v mnohých krajinách hrubo porušované, či už ide o Blízky východ, Afriku, alebo ázijské krajiny, ako je Afganistan. Aliancia a jej členovia by tomu mali venovať systematickejšiu pozornosť.“ Porušovanie slobody vierovyznania alebo presvedčenia má dôsledky nielen pre ľudské práva, ale vplýva aj na medzinárodnú bezpečnosť a stabilitu. SR je aktívny člen Medzinárodnej aliancie pre slobodu náboženstva alebo presvedčenia. V roku 2021 podporila vyhlásenia Aliancie o Afganistane či o unesených jezidských ženách a deťoch.

Štátna tajomníčka Ingrid Brocková vystúpila 23. novembra 2021 na druhom ministerskom fóre Medzinárodnej aliancie pre slobodu náboženstva alebo presvedčenia. (Foto: MZVEZ SR)

2

EURÓPSKA POLITIKA

Slovensko i ostatní partneri z Európskej únie čelili v roku 2021 podobným ťažkostiam i problémom. Všetci hľadali odpoveď na otázku, ako sa vysporiadať s náročnými následkami pandémie na hospodárstvo krajiny a celkový stav spoločnosti a zároveň prispieť k hľadaniu odpovedí na najzásadnejšie výzvy a dilemy, pred ktorými Európska únia dnes stojí. Zásadnou odpoveďou EÚ je Plán obnovy pre Európu. Od jeho úspešného naplnenia bude závisieť, či z tejto zložitej situácie Únia vyjde ako silnejší a rešpektovanejší aktér, ktorý má schopnosť ovplyvňovať dianie na globálnej úrovni.

Slovensko v Európskej únii

Slovensko pripravilo svoj národný Plán obnovy a odolnosti. Má nám pomôcť v postpandemickom ekonomickom zotavení spôsobom, ktorý posunie do popredia zelené technológie, inovácie a zodpovednejší prístup k ochrane životného prostredia. Pri formovaní vízie v životne dôležitých oblastiach nášho života EÚ potrebuje počúvať hlasy svojich obyvateľov. Preto v rámci Konferencie o budúcnosti Európy aj na Slovensku počas celého roka prebiehali diskusie občanov a s občanmi o tom, akú podobu Európy si vlastne želáme.

Slovensko sa v EÚ zasadzovalo za také posilňovanie schopností a kapacít únie, ktoré budú mať pozitívne dosahy na transatlantické partnerstvo. Dôsledne podporovalo hodnotovo založenú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ a v súlade s ňou vo viacerých prípadoch podporilo využitie reštrikčných opatrení EÚ pri vytváraní tlaku na režimy potláčajúce ľudské práva.

Štátny tajomník Martin Klus na rokovaní Rady pre všeobecné záležitosti 1. mája 2021 v Bruseli. Zasadnutie ministrov a štátnych tajomníkov pre európske záležitosti členských krajín EÚ sa konalo po vyše polroku videokonferenčných rokovaní. Hlavnou témou bola príprava blížaceho sa mimoriadneho zasadnutia Európskej rady. (Foto: Európska únia)

Pandémia COVID-19

Agenda Európskej únie bola silne poznačená pokračujúcim úsilím čo najlepšie zvládnuť boj s koronavírusom. Aktivity ministerstva zahraničia v tejto oblasti boli zamerané na spoluprácu pri manažovaní situácie so susedmi i v rámci EÚ. Pozitívnym výsledkom tohto úsilia bolo spoločné obstarávanie vakcín. Vďaka vzájomnej koordinácii sa podarilo zachovať integritu jednotného trhu EÚ a pravidiel cestovania občanov tretích krajín do Únie. Za úspešný nástroj možno považovať prijatie tzv. Digitálneho COVID-19 Pasu, čo umožnilo podstatne slobodnejšie a bezpečnejšie cestovanie občanov naprieč krajinami EÚ.

Zasadnutie Európskej rady v Bruseli. Slovenskú republiku zastupoval predseda vlády Eduard Heger. Témami boli boj s pandémiou COVID-19, digitálna agenda, nárast cien energií, migrácia, obchod a vonkajšie vzťahy, 21. – 22. október 2021, Brusel. (Foto: Európska únia)

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

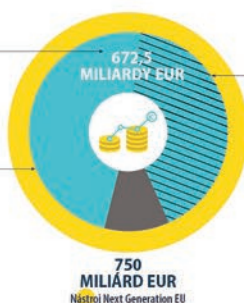
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

je ústredným pilierom plánu obnovy pre Európu Next Generation EU. Poskytuje finančnú podporu krajinám EÚ s cieľom zmierniť sociálny a hospodársky vplyv krízy COVID-19.

Kolko finančných prostriedkov má k dispozícii?

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

360 MILIÁRD EUR úvery v rámci MECHANIZMU

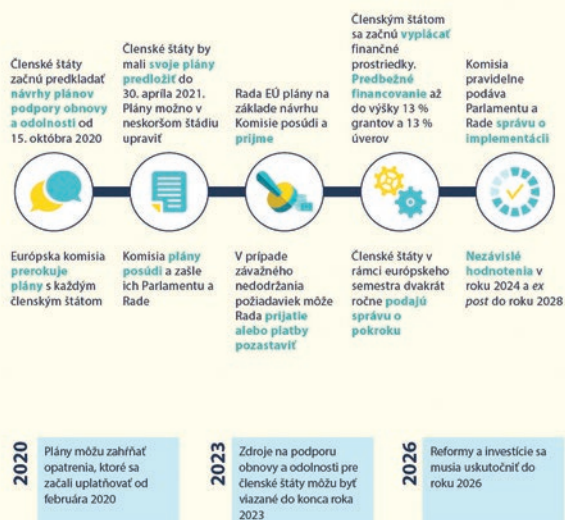
312,5 MILIÁRD EUR granty v rámci MECHANIZMU

Kľúč na alokáciu grantov:

- 2021 – 2022 (70 %)
 - nezamestnanosť v rokoch 2015 – 2019
 - inverzný HDP na obyvateľa
 - podiel obyvateľstva
- 2023 (30 %)
 - pokles reálneho HDP v roku 2020
 - celkový pokles reálneho HDP v rokoch 2020 – 2021
 - inverzný HDP na obyvateľa
 - podiel obyvateľstva

*Číselné údaje vyjadrené v cenách roku 2018. Finančné krytie pre Next Generation EU predstavuje 807,1 mld. EUR v bežných cenách vrátane 724 mld. EUR vyčlenených na Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (338 mld. EUR na granty, 386 mld. EUR na úvery).

Ako to funguje?

Rada Európskej únie
Generálny sekretariát

© Európska únia, 2020
Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja

Ako sa finančné prostriedky použijú?

Finančné prostriedky sa členským štátom vyplácajú na základe národných plánov podpory obnovy a odolnosti, ktoré obsahujú reformy a verejné investičné projekty. Plány musia:

byť v súlade s prioritami EÚ
podporovať rast, vytváranie pracovných miest a hospodársku a sociálnu odolnosť

podporovať zelenú transformáciu
aspoň 37 % zdrojov prispieva k opatreniam v oblasti klímy a k environmentálnej udržateľnosti

zohľadňovať výzvy špecifické pre danú krajinu
v súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra

posilňovať digitálnu transformáciu
aspoň 20 % zdrojov prispieva k digitálnej transformácii EÚ

Národný plán obnovy

Európska únia sa naďalej spamätávala z hospodárskej krízy, ktorá bola spôsobená celkovým utlmením ekonomiky v dôsledku následkov pandémie COVID-19. Hlavným predpokladom pre ekonomické zotavenie Európy bola implementácia tzv. Nástroja EÚ pre budúce generácie, ktorého jadrom je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Z neho sa poskytnú členským štátom granty a úvery vo výške 672,5 miliardy eur na podporu kľúčových reforiem a investícií.

Členské štáty EÚ v priebehu roka museli predložiť svoje národné Plány obnovy a odolnosti. Ich schválenie je podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov. Slovenský Plán obnovy a odolnosti predpokladá čerpanie prostriedkov vo výške 6,3 miliardy eur, z ktorých až 43 % bude smerovať na progresívne opatrenia v oblasti klímy. Uvedomujúc si zodpovednosť za ochranu životného prostredia a presadzovanie ekologicky pokrokových riešení, Slovensko sa prioritne sústreďí na investície do obnoviteľných zdrojov energie, čistejšej a funkčnejšej verejnej dopravy. Riešiť bude aj dlhodobé výzvy v oblastiach vzdelávania, zdravotníctva a súdnictva. Kľúčovou úlohou v nasledujúcom období bude reálne naplnenie konkrétnych plánov, ktoré bude vyhodnocované prostredníctvom sledovania naplňovania jednotlivých míľnikov a cieľov. Ich dosiahnutie je podmienkou, aby Slovensko vyčlenené finančné prostriedky mohlo ďalej úspešne využívať.

Klimatická politika a zelená agenda

Ochrana životného prostredia sa stáva jednou z najvýznamnejších priorít na národnej aj globálnej úrovni. Európska únia má ambície stať sa pre ostatné krajiny modelovým príkladom zodpovedného správania, ktoré umožní nastupujúcim generáciám žiť v zelenšom, zdravšom a pre život príjemnejšom prostredí. V rámci tzv. Európskej zelenej dohody bol počas portugalského predsedníctva v Rade EÚ schválený Európsky klimatický zákon, ktorý zakotvil dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050. Jeho súčasťou sú aj ďalšie opatrenia Európskej rady z decembra 2020, vrátane redukčného cieľa pre rok 2030 na úrovni 55 % čistých emisií. Slovensko sa aktívne zapojilo do prác na politickej dohode o zvýšení klimatických ambícií EÚ. Na ňu nadviazal legislatívny balík „Fit for 55“ predstavený Európskou komisiou v júli 2021. Aj s podporou Slovenska Únia pokračovala v aktualizácii pravidiel, ktorých cieľom je vytvorenie udržateľného a zároveň funkčného energetického sektora. Sprievodnými prvkami tohto procesu je stimulácia nevyhnutných investícií zo strany súkromného aj verejného sektora, ktoré by mali viesť k tzv. „nízkouhlíkovej spoločnosti“ a využívaniu čistej energie. Významným posunom v priebehu uplynulého roka bola aj dohoda o reforme Spoločnej poľnohospodárskej politiky pre roky 2023 – 2027, ktorá smeruje k posilneniu modernizácie a udržateľnosti poľnohospodárskeho sektora.

Predseda vlády SR Eduard Heger sa počas pracovnej návštevy v Portugalsku zúčastnil 7. – 8. mája 2021 na Sociálnom samite EÚ v Porte. (Foto: Úrad vlády SR)

Sociálna politika

Sociálny rozmer európskej integrácie je dôležitou súčasťou európskeho projektu. Portugalskému predsedníctvu v Rade EÚ sa podarilo úspešne zorganizovať Sociálny samit v Porte, ktorý posilnil implementáciu Európskeho piliera sociálnych práv. Dôležitou udalosťou pre európsku sociálnu politiku aj pre hlbšiu a aktívnejšiu integráciu Slovenska do agend európskych štruktúr bolo otvorenie Európskeho orgánu práce (ELA) v Bratislave v novembri 2021. Išlo o vôbec prvú európsku decentralizovanú inštitúciu, ktorá bude mať sídlo na Slovensku. Prioritou pre ELA v roku 2021 bola realizácia Akčného plánu na podporu sezónnych pracovníkov, ktorých zraniteľnosť sa plne preukázala počas pandémie.

Slávnostné otvorenie priestorov Európskeho orgánu práce v Bratislave 9. novembra 2021. (Foto: ELA)

Migrácia

Problematika migrácie bola naďalej jednou z najdelikátnejších oblastí činnosti EÚ. Diskusie vo vnútri organizácie sa v uplynulom roku sústredili na pokračovanie rokovaní o tzv. Novom pakte o migrácii a azyle, ktorý Európska komisia predložila v septembri 2020. Napriek snahe o pokrok však politicky najcitlivejšia otázka spravodlivého rozdelenia zodpovednosti a solidarity pri zvládání migračných tokov do Európskej únie zostáva naďalej nevyriešená. Všeobecne panuje zhoda na potrebe podporiť tie členské štáty, ktoré sú pod najväčším tlakom migračných vln. Naďalej však pretrvávajú rozdiely ohľadne konkrétnej podoby tejto solidarity. Slovenská diplomacia vychádza z dlhodobého odmietavej pozície SR k povinnému rozmiestňovaniu migrantov do jednotlivých členských štátov. Pokračovala v presadzovaní riešení na báze flexibilnej solidarity, ktorá umožní pružne identifikovať spôsob pomoci tým členským štátom, ktoré čelia krízovej situácii.

Z hľadiska vývoja vo svete mali na migračnú situáciu výrazne destabilizujúci vplyv udalosti v Afganistane a Bielorusku. Slovensko s mimoriadnym znepokojením vnímalo zneužívanie postavenia migrantov režimom prezidenta Lukašenka, ktorý vyvolal umelý tlak na vonkajšej hranici EÚ a vzápätí migračnú a humanitárnu krízu. Slovensko prispelo k efektívnejšej ochrane vonkajších hraníc EÚ a vyžadovalo dôsledné uplatňovanie systematickej návratovej politiky a intenzívnej spolupráce EÚ s krajinami pôvodu a tranzitu.

Riešila sa aj budúcnosť schengenského priestoru. V závere roka Európska komisia predložila návrh na revíziu Kódexu schengenských hraníc. Jedným z cieľov tejto revízie je reflektovať na skúsenosti z pandémie COVID-19 a posilniť mechanizmy koordinácie medzi členskými štátmi tak, aby prípadné zavedenie hraničných kontrol na vnútorných hraniciach zostalo vždy len krajným a dočasným riešením.

Konferencia o budúcnosti Európy

Prvé aktivity Konferencie o budúcnosti Európy (KOBÉ) v dôsledku pandémie sa začali v máji 2021. Primárnym cieľom tohto projektu bolo priblížiť európske inštitúcie občanom členských štátov a zároveň z dialógu s občanmi čerpať inšpiráciu a podnety pre budúce fungovanie Únie a postavenie členských štátov v jej rámci. Práve takýmto nastavením priorít pristúpilo ku KOBÉ Slovensko, ktoré ešte v marci 2021 schválilo Konceptu Konferencie o budúcnosti Európy v SR. Slovenské aktivity prebiehali v dvoch základných rovinách: 1) verejné diskusie o EÚ s dôrazom na jednotlivé regióny SR a mladých ľudí prostredníctvom projektu #MYSMEEU, a 2) expertná analýza prioritných sektorových oblastí EÚ prostredníctvom Národného konventu o EÚ. Tieto aktivity Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR sprevádzala aj strategická komunikácia s cieľom čo najširšieho zapojenia sa občanov, politickej reprezentácie, mimovládneho sektora či neštátnych aktérov do aktivít konferencie. Slovensko bolo aktívnou súčasťou aj podujatí KOBÉ na európskej úrovni. Občania SR sa zapojili aj do celoeurópskych občianskych diskusií a digitálnej platformy.

Troja najvyšší ústavní činitelia — prezidentka Zuzana Čaputová, predseda Národnej rady SR Boris Kollár a predseda vlády Eduard Heger — otvorili 9. mája 2021 na Bratislavskom hrade spolu s ministrom Ivanom Korčekom Konferenciu o budúcnosti Európy. Cieľom tohto jedinečného celoeurópskeho projektu, spusteného symbolicky na Deň Európy, je otvorená debata s občanmi Európskej únie o jej výhodách, výzvach a budúcom smerovaní. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

PREZENTÁCIA ZAHRANIČNOPOLITICKÝCH ZÁUJMOV SR

Slovenská kultúra bola stále viditeľnejším a oceňovaným vyslancom Slovenska vo svete. Dobre ciele kultúrne projekty i stále sofistikovanejšia prezentácia krajiny a komunikácia diplomatickej služby s domácou i zahraničnou verejnosťou zvýšili poznateľnosť značky Slovensko a zároveň pomáhali odhaľovať stále prítomnejšie dezinformácie.

Kultúrna diplomacia

Kultúrna diplomacia bola aj v roku 2021 mimoriadne dôležitou a prirodzenou súčasťou zahraničnej politiky SR. Nový a ambicióznejší prístup ku kultúrnej diplomácii vyžadoval navýšenie zdrojov, čo sa podarilo, a výsledok dnes možno hodnotiť veľmi pozitívne.

Minister I. Korčok 10. júna 2021 v sídle UNESCO v Paríži inauguroval výstavu diel slovenských študentov z Akadémie umení v Banskej Bystrici, z Technickej univerzity v Košiciach a z Vysokých škôl výtvarných umení v Bratislave a slávnostne tak otvoril podujatie Mesiac slovenskej kultúry vo Francúzsku. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Rezort napíľal *Koncepciu postupu ministerstva v oblasti prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí na roky 2020 – 2024*. Tá spočíva v dlhodobom plánovaní veľkých vlajkových projektov a tiež multižánrových týždňov Slovenska vo vytypovaných prioritných krajinách sveta s dôrazom na zahraničnopolitické a ekonomické záujmy našej krajiny.

Rok 2021 bol Ministerstvom kultúry SR vyhlásený za Rok slovenského dizajnu. Dôvodom bolo 100. výročie slovenského dizajnu a 30. výročie vzniku Slovenského centra dizajnu. Vlajkové projekty boli preto tematicky zamerané práve na tento druh umenia. Prioritnými krajinami sa stali Taliansko a jeho metropola dizajnu a módy Miláno, v Izraeli Jeruzalemský Design Week a metropoly Holandska a Česka. Nepriaznivú pandemickú situáciu sme využili vo svoj prospech a prezentácie sme preniesli do exteriérov.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí usporiadalo 1. júla 2021 koncert pre diplomatickú komunitu, na ktorom vystúpili svetoznáme operné hviezdy. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Týždne Slovenska sme úspešne uskutočnili v siedmich krajinách. K prioritným krajinám, ako sú Nemecko, Francúzsko, Rakúsko a Srbsko, sme iniciatívne pridali aj slovenské inštitúty v Maďarsku, Česku a Poľsku. V rámci Týždňov Slovenska bolo Slovensko prezentované hudbou, výtvarným a sochárskym umením, divadlom, literatúrou, filmom a pod. Tieto aktivity smerovali aj do regiónov a mimo hlavné mestá, napríklad: Lipsko, Frankfurt nad Mohanom, Marseille, Niš a mnoho ďalších.

V Berlínskom dóme sa 24. júna 2021 konal koncert Slovenského komorného orchestra pod vedením Ewalda Danela. Koncert zorganizoval Slovenský inštitút v Berlíne v rámci podujatia Dni kultúry Slovenska v Nemecku. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Prostredníctvom zastupiteľských úradov sa slovenská kultúra a umenie predstavili aj v ďalších krajinách sveta. Prirodzeným partnerom v tejto oblasti bolo Ministerstvo kultúry SR a ním riadené organizácie. Intenzívna spolupráca prebiehala aj s inými partnermi, napr. VŠMU, VŠVU, Konzervatóriom v Bratislave či Magistrátom hlavného mesta Bratislava.

Prezentácia SR v zahraničí sa zamerala aj na pripomínanie si významných historických medzníkov a osobností roku 2021. Hlavnými témami boli tri storočnice: 100 rokov od narodenia Alexandra Dubčeka (1921 – 1992), 100 rokov úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava (1849 – 1921) a 100 rokov slovenskej kinematografie. Najreprezentatívnejšími boli podujatia za účasti ministra Ivana Korčoka v talianskej Bologni, ruskom Nižnom Novgorode, ale aj v Rumunsku a ďalších krajinách. Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi boli venované podujatia v Kanade a USA, Ruskej federácii, Spojenom kráľovstve a iných krajinách.

Prezidentka Zuzana Čaputová počas návštevy Dánska otvorila 11. mája 2021 Detskú školu architektúry a staviteľstva, kde sa deti učia spolupatričnosti, tomu, aké dôležité sú verejné priestory a tiež, aká dôležitá je udržateľná architektúra v meste. (Foto: Kancelária prezidenta SR)

Reprezentatívnu publikáciu Slovensko v dielach Slovenskej národnej galérie šéf slovenskej diplomacie Ivan Korčok predstavil 18. novembra 2021 s generálnou riaditeľkou Slovenskej národnej galérie Alexandrou Kusou. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Úspech zaznamenalo aj predstavenie piatich divadelných hier Divadla Aréna v Prahe v rámci projektu Týždeň slovenského divadla v Hybernii, nad ktorými prevzal záštitu minister Ivan Korčok. Zaujímavou bola aj výstava slovenského dizajnu Krehký betón v Marseille, či vystúpenie Slovenského komorného orchestra v Berlínskom dóme, koncert džezového hudobníka Martina Valihoru v kultovom hudobnom klube Quasimodo tiež v Berlíne, ako aj úspešný koncert Janoska Ensemble, ktorý otvoril minister Ivan Korčok v Paríži. Výnimočnou udalosťou bolo otvorenie Detskej školy architektúry a stavebníctva zriadenej BIBIANA Danmark prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou v centre Kodane, výstava diel Andyho Warhola v bruselskej súkromnej galérii Noon Consulting ART s podtitulom From Warhol to Warhol.

Slovensko pokračovalo aj v medzinárodnej kultúrnej spolupráci v zahraničí v rámci zoskupenia národných kultúrnych inštitútov krajín EÚ EUNIC (European Union

Tvar Tesle Talisman 308 U dal dizajnér Igor Didov. Jeho dielo predstavili v apríli na sociálnych sieťach aj slovenské zastupiteľské úrady v rámci Roka slovenského dizajnu pod záštitou Slovenského múzea dizajnu. (Foto: Slovenské centrum dizajnu)

Minister Ivan Korčok odovzdal 2. júla 2021 diplomy 20 úspešným absolventom prvého ročníka Letnej školy diplomacie Štefana Osuského. Cieľom projektu je podnietenie záujmu mladej generácie o dianie v zahraničnej politike a nadviazanie na hodnoty, tradície a životné príbehy popredných osobností slovenskej diplomacie, verejného a politického života. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

National Institutes for Culture). V EUNIC sme prezentovali Slovensko projektmi ako napr. Medzinárodný deň poézie s videoprezentáciami 15 básnikov krajín EÚ.

Slovenská kultúrna diplomacia spolupracovala pri spoločnej prezentácii kultúry aj s krajinami V4 a Rakúskom v Stredoeurópskej kultúrnej platforme. V roku 2021 pod poľským predsedníctvom bolo v Reykjavíku na Islande pripravené spoločné podujatie *Filmová hudba a kultúra*.

Minister Ivan Korčok opätovne prevzal záštitu nad tradičným projektom Medzinárodného klubu žien Bratislava – 30. ročníkom Vianočného charitatívneho bazára.

Úspechom roku 2021 bolo aj otvorenie deviateho slovenského inštitútu v Jeruzaleme, ktorý pribudol k doteraz existujúcim ôsmim: v Berlíne, Budapešti, Moskve, Paríži, Prahe, Ríme, Varšave a Viedni. Rozširuje sa tak naša činnosť, ktorú považujeme za inštitucionálny základ prezentácie Slovenska v zahraničí.

Verejná diplomacia

Epidemická situácia v priebehu roka výrazne ovplyvnila plánované aktivity verejnej diplomacie. Po ročnej prestávke sa uskutočnilo významné podujatie udeľovania ocenení úspešným Slovákom v zahraničí *Goodwill Envoy*, tentokrát spojené aj s novým verejnodiplomatickým formátom – *Dňom slovenskej diplomacie*.

Kľúčovou témou bolo 100. výročie narodenia Alexandra Dubčeka, ku ktorému bol zrealizovaný výstavo-prezentačný

projekt *Alexander Dubček (1921 – 1992) Symbol československej jari*, úspešne predstavený na viacerých zastupiteľských úradoch v zahraničí aj na pôde rezortu diplomacie.

Presun väčšiny prezentačných aktivít verejnej diplomacie do digitálneho prostredia a na sociálne siete dokumentuje výroba videospotov osobností. Okrem Alexandra Dubčeka to boli významní predstavitelia československej diplomacie 20. storočia Štefan Osuský (1889 – 1973) a Ján Papánek (1896 – 1991). Spoty boli zverejnené na sociálnych sieťach rezortu a prezentované aj počas Letnej školy Štefana Osuského¹ a Týždňa OSN na Slovensku.

Aby sme zmapovali aktuálne údaje o poznateľnosti značky Slovensko, bol uskutočnený reprezentatívny prieskum verejnej mienky. Jeho výsledky sú priebežne uplatňované v ďalších aktivitách v rámci manažmentu značky krajiny, aj v spolupráci s Úradom vlády SR, Kanceláriou prezidentky SR, rezortmi a ďalšími partnermi. Výzvou v oblasti prezentácie našej krajiny v zahraničí zostáva jej inštitucionálne riešenie, najmä otázka financovania ťažiskových prezentačných aktivít štátu.

Minister I. Korčok udelil 26. augusta 2021 ocenenia „Vyslanec dobrej vôle/Goodwill Envoy“ opernej dive sopranistke Edite Gruberovej, rešpektovanému hotelierovi Henrymu Kallanovi a vedcovi Ľubošovi Pástorovi. Najvyššie vyznamenanie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, medailu za zásluhy o slovenskú diplomáciu, prevzal diplomat a bývalý minister zahraničných vecí Eduard Kukan. (Foto: MZVEZ SR/ Ľubo Špirko)

Rezort diplomacie má ambíciu posilniť predstavenie slovenskej vedy a výskumu v zahraničí. Na prehĺbenie doterajšej spolupráce bolo podpísané Memorandum o spolupráci medzi MZVEZ SR a Slovenskou akadémiou vied.

Prezentačný potenciál slovenského umenia zvýraznila vydaná reprezentačná publikácia *Slovensko v dielach Slovenskej národnej galérie*, ktorú slávnostne uviedli v novembri 2021 priamo v SNG minister Ivan Korčok a riaditeľka Slovenskej národnej galérie Alexandra Kusá.

¹ <http://www.mzv.sk/letnaskola>

Strategická komunikácia

Rezort diplomacie naďalej využíval strategickú komunikáciu ako účinný nástroj na boj proti dezinformáciám, ale aj na proaktívne informovanie verejnosti o prioritách slovenskej zahraničnej politiky. Komunikačné prostredie je však stále náročnejšie. Medzi základné koncepčné piliere komunikácie patrilo hodnotové ukotvenie SR v EÚ a NATO, efektívny multilateralizmus ako nástroj na riešenie globálnych výziev a tiež téma ochrany ľudských práv a slobody médií. Rezort využíval na tento účel najmä komunikáciu prostredníctvom oficiálnych profilov na sociálnych sieťach (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, YouTube).

Minister Ivan Korčok hodnotil rok 2021 v zahraničnej politike spolu s Braňom Závodským a novinármi z denníka SME, Aktuality.sk a Új Szó v diskusnej relácii HlbokáOnline. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

Ministerstvo pokračovalo v organizovaní interaktívnych diskusií pod názvom HlbokáOnline² o zahraničnej politike a záujmoch Slovenska v Európe a vo svete. V roku 2021 sa nám podarilo zorganizovať desať diskusií v tomto formáte, ktorých sa zúčastnili vrcholoví predstavitelia nášho rezortu spoločne s expertmi z externého prostredia. Diskusie boli vysielané naživo prostredníctvom našich profilov na sociálnych sieťach. Vďaka spolupráci s médiami, ktoré diskusie vysielali, sa podarilo niekoľkonásobne zvýšiť sledovanosť oproti roku 2020. Najväčšiu pozornosť vzbudila časť venovaná ženám v zahraničnej politike (29 tisíc pozretí), ďalej o budúcnosti EÚ a Slovenska po pandémii (23 tisíc pozretí) či budúcnosti transatlantických vzťahov (19 tisíc pozretí).

Novým komunikačným formátom, zavedeným v roku 2021, je projekt Fakty z Hlbokej³, ktorý má za cieľ

prostredníctvom krátkych videí priblížiť verejnosti zahraničnopolitické udalosti dezinterpretované hoaxmi, manipuláciami a konšpiráciami, a to na základe faktov a skutočných súvislostí. V priebehu roka 2021 bolo publikovaných 8 videí v tomto formáte. Najpopulárnejším bolo video na tému 20-ročnej prítomnosti sovietskych vojsk na našom území. Rezonovali aj časti o „diktátore“ z Bruselu či o situácii v Bielorusku.

Ako súčasť Konferencie o budúcnosti Európy⁴ ministerstvo zorganizovalo v auguste 2021 Roadshow po 25 mestách na Slovensku. V jej rámci štátny tajomník Martin Klus, ako aj ďalší predstavitelia vlády SR, zástupcovia ministerstiev, európskych inštitúcií, odborníci, diplomati a iní hostia diskutovali s občanmi. Zámerom podujatí bolo osloviť čo najširšiu verejnosť z rôznych regiónov Slovenska, rozprávať sa o výhodách a dôležitosti členstva SR v EÚ a získať spätnú väzbu od účastníkov o vnímaní EÚ a jej budúcnosti.

Štátny tajomník Martin Klus sa koncom leta na Roadshow po regiónoch Slovenska osobne presvedčil o tom, že verejnosť sa chce aktívnejšie zapájať do diania v EÚ. S občanmi naprieč celou krajinou sa veľmi otvorene rozprával aj o kritických témach. Napríklad o tom, prečo je na Slovensku taká nízka účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

V priebehu roka 2021 rezort diplomacie zorganizoval dva tematické týždne pod názvom Týždeň žien v diplomacii⁵ a Týždeň OSN na Slovensku⁶ s cieľom priblížiť prácu a nezastupiteľné miesto žien v slovenskej diplomacii, ako aj poukázať na dôležitosť OSN v dnešnom zložitom svete a prínos členstva v tejto organizácii pre SR.

² <https://www.mzv.sk/ministerstvo/hlboka-online>

³ <https://www.mzv.sk/aktuality/fakty-z-hlbokej>

⁴ <https://www.mzv.sk/europske-zalezitosti/konferencia-o-buducnosti-europy/o-konferencii>

⁵ <https://www.mzv.sk/aktuality/tyzden-zien-v-diplomacii>

⁶ <https://www.mzv.sk/zahranicna-politika/slovensko-v-osn/tyzden-osn>

4

PROSPERITA A SOLIDARITA

Pandémia zvýraznila dôležitosť väčšej angažovanosti slovenskej zahraničnej služby v ekonomických a inovačných aktivitách a konkrétnych projektoch, ktoré pomáhali domácomu hospodárskemu vývoju, a zároveň v prejavoch solidarity, ktoré mohli prostredníctvom slovenskej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci prispieť ku globálnemu zápasu s pandémiou i chudobou.

Ekonomická diplomacia

Aj aktivity ekonomickej diplomacie v roku 2021 výrazne poznačila pandémia. Viaceré podujatia a podnikateľské misie boli prenesené do online priestoru. Začiatkom roka najviac rezonoval brexit. Preto rezort zahraničia spolu s ďalšími partnermi pravidelne informoval podnikateľov o novom obchodnom režime so Spojeným kráľovstvom po ukončení prechodného obdobia. Ťažiskom činnosti ekonomickej diplomacie bola kontinuálna podpora prezentácií slovenských firiem na veľtrhoch a výstavách, sprostredkovanie obchodných kontaktov a podpora vzájomných bilaterálnych partnerstiev. Tie sa v minulom roku zamerali hlavne na Azerbajdžan, Gruzínsko, Kazachstan, Rusko, Srbsko a Uzbekistan. Okrem poskytovania praktickej pomoci podnikateľom

a mapovania opatrení zmierňujúcich dôsledky pandémie v zahraničí, sa diplomacia usilovala využiť príležitosti, ktoré kríza priniesla. Ministerstvo aktívne podporovalo aktivity zamerané na implementáciu nových trendov – digitalizácie, zelenej ekonomiky, elektromobility či biomedicíny. V tomto zmysle ekonomická diplomacia bola predovšetkým o synergii jej aktérov. Ministerstvo zahraničia, ako koordinátor týchto slovenských aktivít v zahraničí, vytvorilo na jeseň 2021 koordinačnú platformu ústredných štátnych orgánov v oblasti vonkajších ekonomických vzťahov „Tím Slovensko“.

Bilaterálna ekonomická diplomacia

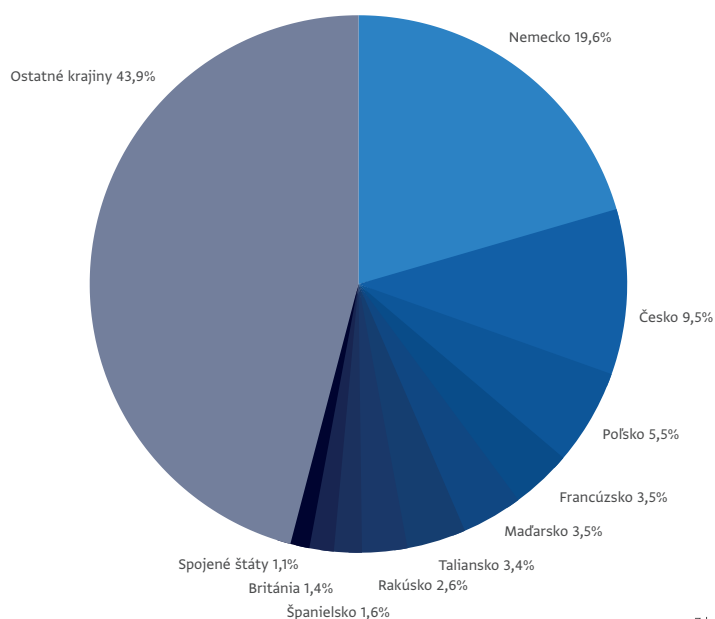
Slovenská ekonomická diplomacia pomáhala súkromnému podnikateľskému sektoru, predovšetkým malým a stredným podnikom aj štátnym inštitúciám. Podarilo sa uskutočniť niekoľko podnikateľských misií do zahraničia. V Bratislave zasadli dve medzivládne komisie v oblasti hospodárstva – slovensko-srbská a slovensko-ruská. Pre startupové prostredie boli prínosné podujatia s USA, Islandom či Írskom v oblasti farmácie a biotechnológií. Stále významnejšiu úlohu zohrávala podpora spolupráce v oblasti vedy a výskumu. Boli podpísané dohody s Ukrajinou a memorandá o porozumení s Čiernou Horou a Južnou Kóreou. Slovenský ekonomický potenciál bol prezentovaný na významných veľtrhoch, napr. na veľtrhu obranného priemyslu „DEFEA“ v Aténach, technológie „Collision“, urbanistických inovácií „Smart City Expo World Congress“ v Barcelone, biotechnológie „USA BIO Digital“, ako aj priemyselného rozvoja „Innoprom“ v Jekaterinburgu. Slovenským vinárom sa podarilo získať významné ocenenia v Japonsku a Čile.

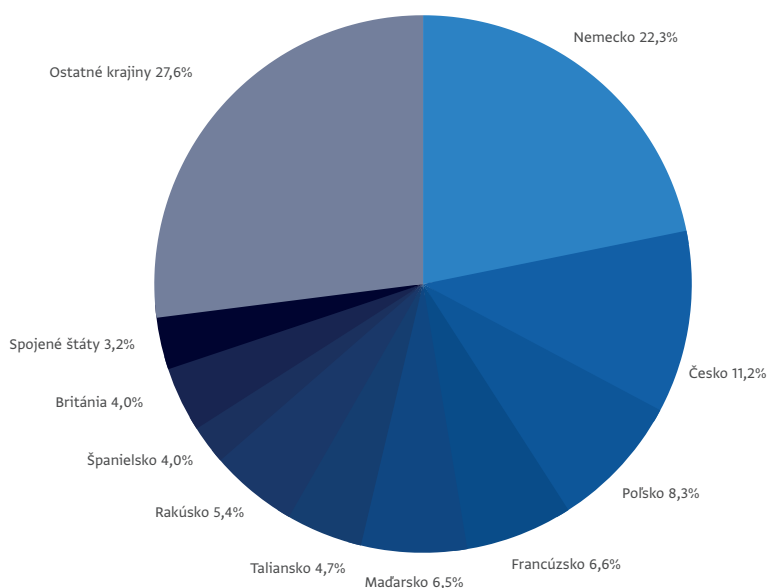
Na podujatí Inovačný deň sa priamo v spoločnostiach predstavujú zahraničným veľvyslankyniam a veľvyslancom úspešné inovatívne slovenské firmy. Na snímke štátna tajomníčka Ingrid Brochová 20. septembra 2021 v sídle spoločnosti Matador v Bratislave. (Foto: MZVEZ SR/Pavol Matejka)

PODIEL ZAHRAŇIČNÉHO OBCHODU SR (JANUÁR - AUGUST 2021)

IMPORT

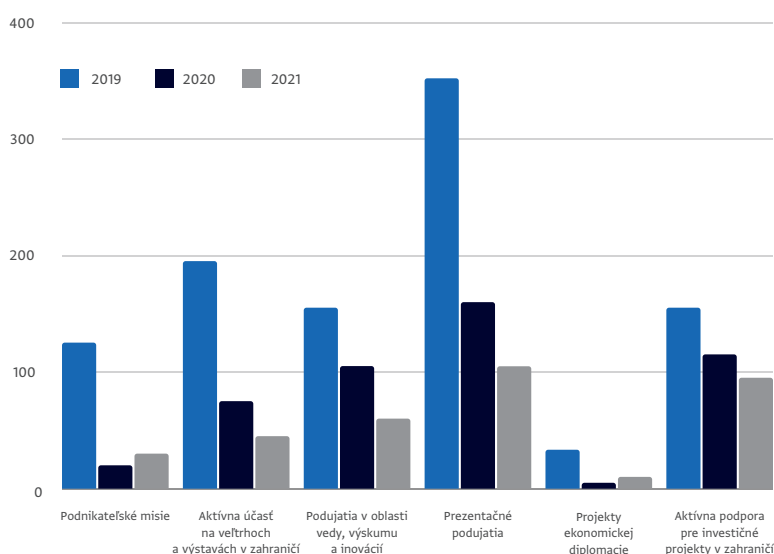

EXPORT

Zdroj: Štatistický úrad SR

AKTIVITY V OBLASTI EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Zdroj: MZVEZ SR

Multilaterálna ekonomická diplomacia

Šesťdesiate výročie vzniku si pripomenula Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Slovensko bolo jej aktívnym členom, ktorý prispel k prijatiu dvoch strategických dokumentov – vyhláseniu o pandemickej kríze a stratégii vzťahov s tretími stranami. Október 2021 priniesol zásadný pokrok v otázke reformy systému medzinárodného zdaňovania, založeného na návrhu tzv.

Inkluzívneho rámca OECD a G20 (IF), súčasťou ktorého je aj Slovensko. Cieľom je zaviesť spoločné daňové pravidlá pre obchodné spoločnosti tak, aby platili spravodlivý podiel na daniach bez ohľadu na to, kde pôsobia a vytvárajú zisky. Zástupcovia štátneho i súkromného sektora sa zapájali do aktivít regionálnej spolupráce s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva v rámci Akčného plánu Stredoeurópskej iniciatívy (SEI) na roky 2021 – 2023.

Služby pre podnikateľskú verejnosť

Aktivity na podporu podnikateľov

- V roku 2021 Podnikateľské centrum ministerstva spracovalo 1100 a zastupiteľské úrady 1800 dopytov podnikateľskej verejnosti.
- Na podporu ekonomickej diplomacie bolo v roku 2021 v rámci projektovej schémy alokovaných 202 tisíc eur. Úspešne bolo zrealizovaných 26 z 29 aktivít.
- Vydaných bolo 15 čísiel newslettera o možnostiach podnikania v zahraničí a 12 čísiel prehľadu „Trendy a aktuality z hospodárskeho sveta“.

Pre ďalšie zblíženie ekonomickej diplomacie s podnikateľským prostredím bola v roku 2021 vytvorená interaktívna komunikačná platforma „Exportné fórum“ s proexportnými informáciami a službami pre podnikateľov. Na jeho pilotnom stretnutí sa v septembri 2021 v Bratislave zúčastnilo 251 predstaviteľov slovenských spoločností a združení. Zrealizovaných bolo 382 konzultácií medzi verejnou správou a podnikateľskou sférou vo formáte „G2B“. Ďalším príspevkom ministerstva na zvýšenie zapojenia malých a stredných podnikov, vedeckých a vzdelávacích inštitúcií do zahraničných aktivít Slovenska bol cyklus odborných podujatí „Z regiónov do sveta“, organizovaný v spolupráci s vyššími územnými celkami. Do prvého sa v júni 2021 v Trnavskom samosprávnom kraji zapojilo 74 subjektov.

Historicky prvé podujatie ekonomickej diplomacie Exportné fórum 2021 sa konalo 28. septembra 2021 za účasti ministra Ivana Korčoka, podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR Richarda Sulíka, štátnej tajomníčky Ingrid Brozkovej, slovenských exportérov, ekonomických diplomatov a zástupcov verejných inštitúcií poskytujúcich proexportné služby. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

Na slávnostnom podujatí 28. septembra 2021 za mimoriadny prínos pri presadzovaní záujmov SR a spoluprácu v oblasti ekonomickej diplomacie si z rúk šéfa slovenskej diplomacie Ivana Korčoka prevzali zlaté plakety predstavitelia troch slovenských inovatívnych spoločností – Ján Brhal, konateľ spoločnosti Chirana Medical, a. s., Pavol Čekan, konateľ spoločnosti Multiplex DX, s. r. o., Heliodor Macho, konateľ spoločnosti SEAK, s. r. o. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

Znalostná ekonomika a inovácie

Ministerstvo podporilo zahraničné aktivity slovenských firiem a vedecko-výskumných pracovísk so silným medzinárodným potenciálom. Aktívne pri podpore inovácií bolo aj doma, keď v rámci pravidelného podujatia „Inovačné dni“ postupne predstavilo zahraničným veľvyslancom na Slovensku spoločnosti Slido, AXON Neuroscience, IPM Group/Tachyum/InoBat, Aliter Technologies, Biomedicínske centrum SAV, MATADOR Holding, Pixel Federation a HB Reavis. Koncept bol prepojený s cyklom „Z regiónov do sveta“. V Trnavskom samosprávnom kraji bol prezentovaný špičkový výrobca ultraľahkých lietadiel SHARK.AERO (Senica), Materiálovotechnologická fakulta Slovenskej technickej univerzity (Trnava) a projekt „Nádvorie“.

Ministerstvo podporilo prezentáciu Slovenska na svetovej výstave EXPO Dubaj zameranú na vodíkové technológie, letectvo a vesmír. Slovensko plnilo záväzky v rámci platformy „Digitálna koalícia“. Zapájanie Slovákov v zahraničí, ktorí patria k špičke vo svojich odboroch, do diania doma bolo dôležitou súčasťou práce rezortu. Ministerstvo podporilo iniciatívu občianskeho združenia „Slovak Global Network“, ktorá sa snaží identifikovať domáce a zahraničné kapacity, nadaných mladých ľudí aj zahraničných vedcov, ktorí môžu posunúť Slovensko vpred a popularizovať vedu a inovácie na Slovensku.

Energetická bezpečnosť

Rok 2021 bol pre energetickú politiku a energetickú diplomaciu dôležitý z pohľadu zachovania energetickej bezpečnosti Slovenska i bezpečného prechodu k zelenej energetike. Bolo zložité plniť ambiciózne klimatické ciele a zároveň klásť dôraz na bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok energií, nákladovú efektívnosť a vplyv na konkurencieschopnosť priemyslu. Preto Slovensko presadzovalo zachovanie práva členských štátov EÚ na stanovenie národného energetického mixu v rámci prechodu na zelenú energetiku. Vyslovovalo sa za uplatnenie princípu technologickkej neutrality, vrátane bezpečného a udržateľného využívania nízkouhlíkových zdrojov a plynu ako prechodného paliva.

Chrbtovou kosťou budúcej prepravnej siete vodíka by sa v rámci EÚ mali stať súčasné plynárenské systémy. Slovensko preto cieľavedome posilňuje svoje postavenie tradičnej a spoľahlivej tranzitnej krajiny. Slovenské subjekty nadväzovali partnerstvá s partnermi na Ukrajine, v Rakúsku a Nemecku, aby včas zabezpečili budúci tranzit zeleného vodíka vyrábaného na Ukrajine do stredoeurópskych štátov EÚ. Aj pre zachovanie svojej energetickej bezpečnosti Slovensko naďalej podporuje zachovanie tranzitu plynu cez slovensko-ukrajinský tranzitný koridor. Zároveň naďalej spoľahlivo fungovalo ako objemovo najdôležitejší kanál dodávok reverzného plynu na Ukrajinu.

Humanitárna pomoc SR poskytnutá Bosne a Hercegovine pod značkou Slovak Aid pozostávala z oblečenia, hygienických balíčkov, dezinfekčných prostriedkov, elektrocentrál a respirátorov od Ministerstva obrany SR a Ministerstva vnútra SR. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

Aj v roku 2021 v rámci rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci dominovala téma zvládania pandémie ochorenia COVID-19 a pomoc najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva. Slovensko sa prostredníctvom viacerých nástrojov rozvojovej spolupráce spolupodieľalo na boji proti šíreniu ochorenia a znižovaní jeho negatívnych dôsledkov vo svete.

Materiálna a finančná humanitárna pomoc v roku 2021 bola zameraná na podporu partnerských krajín v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci SR (napr. krajiny západného Balkánu, Ukrajina, Moldavsko, Libanon), ale aj na vyjadrenie solidarity s partnermi v rámci EÚ (napr. Grécko, Litva, Rumunsko), či na podporu medzinárodných iniciatív a aktivít medzinárodných organizácií. Materiálna humanitárna pomoc bola v gescii Ministerstva vnútra SR, ktoré ju poskytovalo v partnerstve verejného sektora s mimovládny i súkromným sektorom. Rezort diplomacie pomohol ľuďom trpiacim konfliktom v Etiópii finančnou podporou pre štyri humanitárne projekty v regióne Tigray v rámci kampane mimovládnych organizácií „Spolu pre Etiópiu“.

Štátna tajomníčka Ingrid Brocková 22. septembra 2021 v Grécku navštívila detský domov pre deti utečencov Metadrasí. Grécku Slovensko prispieva humanitárnou pomocou na zmiernenie následkov migračného toku. (Foto: MZVEZ SR)

Slovensko sa aktívne podieľalo aj na riešení príčin a dôsledkov **migračnej krízy**, ktorá sa prehĺbuje aj vplyvom pokračujúcej pandémie. V roku 2021 podporilo päť humanitárnych projektov v celkovej hodnote takmer 1 milión eur v regióne Blízkeho a Stredného východu (Sýria, Irak a Libanon) so zameraním na poskytovanie zdravotnej starostlivosti postihnutým komunitám miestneho obyvateľstva, ako aj na zabezpečenie prístupu k pitnej vode a sanitácii. Humanitárnu pomoc pri zvládání narastajúcej nelegálnej migrácie cez litovsko-bieloruskú hranicu SR poskytla Litva a s rovnakým cieľom aj Bosna a Hercegovina formou humanitárneho materiálu pre Migračné centrum Lipa. SR opätovne vyjadrila solidaritu s Gréckom, ktoré dlhodobo čelí mimoriadnemu migračnému tlaku. Darovala stomatologickú súpravu utečeneckému táboru na ostrove Samos. S cieľom predísť ďalšej eskalácii humanitárnej krízy v Afganistane po prevzatí moci Talibanom SR poskytla príspevok 500 tisíc eur trom medzinárodným organizáciám pôsobiacim v krajine (ICRC, UNHCR, IOM).

Štátna tajomníčka Ingrid Brocková 30. apríla 2021 prijala zástupcov kampane Mier pre Tigraj, ktorí jej odovzdali anjela pokoja, symbolizujúceho osvetovú kampaň slovenských mimovládnych organizácií vyzývajúcu na mier v etiópskom Tigraji. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

K iniciatíve EÚ zameranej na podporu partnerských krajín v boji proti pandémie koronavírusu pod hlavičkou tzv. „Tímu Európa“ (*Team Europe*) sa SR pridala aj formou **darovania vakcín**. Aby sme podporili regionálnu dimenziu verejného zdravia a pomohli zvýšiť mieru zaočkovanosti vo svete, Slovensko počas roka 2021 darovalo 840 700 kusov vakcín v celkovej hodnote viac ako 3,6 milióna eur ôsmim príjemcom (Česká republika, Ukrajina, Čierna Hora, Rwanda, Keňa, Vietnam, Arménsko, Taiwan). Poskytlo tiež 1512 000 dávok vakcíny menej vyspelým krajinám cez mechanizmus COVAX. Prispelo aj prostredníctvom WHO sumou 150 tisíc eur do Fondu iniciatívy na vývoj, výrobu a spravodlivú distribúciu testov, liekov a vakcín proti COVID-19.

Na zvládanie dôsledkov migračnej krízy a pandémie COVID-19 bola 20. septembra 2021 z Logistickej základne pre krízové situácie Ministerstva vnútra SR vypravená materiálna humanitárna pomoc pre Bosnu a Hercegovinu. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

V roku 2021 Slovensko pokročilo v príprave svojej historicky prvej **stratégie humanitárnej pomoci SR**. Pod Koordinačným výborom pre rozvojovú spoluprácu SR vznikla pracovná skupina na zefektívnenie humanitárnej pomoci SR do zahraničia a v spolupráci s mimovládny sektorom sa zintenzívnila odborná diskusia, ktorá vyústila do predbežného návrhu stratégie a nadväzujúceho akčného plánu v gescii MV SR a MZVEZ SR.

Minister Ivan Korčok navštívil 21. apríla 2021 v sprievode gréckeho ministra pre migráciu a azyl Notisa Mitarachiosa utečenecký tábor Eleonas v centre Atén. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

Partnerský Výbor OECD pre rozvojovú pomoc (OECD/DAC) odporúčal Slovensku ďalej zdokonaľovať systém rozvojovej spolupráce. V roku 2021 ministerstvo zahraničia schválilo **tri nové stratégie rozvojovej spolupráce s programovými krajinami** (Gruzínskom, Keňou a Moldavskom). Prebehlo externé, nezávislé a objektívne **hodnotenie doterajšej implementácie Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR** na

roky 2019 – 2023. Z uvedeného hodnotenia vyplynuli viaceré odporúčania pre úpravy v nastavení systému rozvojovej spolupráce SR tak, aby sa zefektívnila a dosiahla väčší vplyv v partnerských krajinách. Vybrané odporúčania boli premietnuté do Zamerania dvojstrannej rozvojovej spolupráce SR na rok 2022, a to najmä zúženie teritoriálnych a sektorových priorít. Aby sa posilnila integrácia dvoch prierezových tém — ochrana životného prostredia a zmena klímy, rovnosť mužov a žien — do rozvojových intervencií v roku 2021, v spolupráci s Rozvojovým programom OSN (UNDP) boli vypracované príručky a uskutočnené školenia pre odbornú verejnosť.

V roku 2021 sme pokračovali cez nástroje rozvojovej spolupráce v podpore občianskej spoločnosti a obetí represii v **Bielorusku**. Súčasťou podpory bolo poskytnutie dodatočných 20 vládnych štipendií SR v gescii MŠVVŠ SR.

Ministerstvo nepoľavilo ani v snahe výraznejšie zapájať **súkromný sektor** do rozvojovej spolupráce. V roku 2021 bola v rámci partnerstva MZVEZ SR s UNDP vypísaná ďalšia výzva na podporu projektov cez Slovak Challenge Fund, zameraná na prenos inovatívnych slovenských nápadov na podporu udržateľného rozvoja partnerských krajín. Schválené boli dva projekty na testovanie kvality vody a budovanie systémov včasného varovania v Moldavsku. Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) v roku 2021 podporila štyri projekty v rámci Programu podnikateľských partnerstiev zamerané na rozvoj telemedicíny v Albánsku a Moldavsku alebo budovanie kapacít v IT a eGovernment v Gruzínsku a Moldavsku. V roku 2021 sa začala koordinácia medzi inštitúciami, ktoré disponujú nástrojmi na zapájanie podnikateľov do rozvojovej spolupráce (MZVEZ SR/ SAMRS, MF SR, Eximbanka SR), s cieľom zvýšiť ich synergie a prehľadnosť.

Celkovo v roku 2021 SAMRS vyhlásila **11 výziev** na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rozvojové a humanitárne projekty. Z celkového počtu predložených projektových žiadostí bolo **schválených 45** v celkovom finančnom objeme viac ako 4 milióny eur.

Slovenská republika sa aj v roku 2021 aktívne podieľala na formovaní politiky rozvojovej spolupráce EÚ (v rámci príprav rozpočtového Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, príprav novej partnerskej zmluvy „post-Cotonou“ s krajinami Afriky, Karibiku a Tichomoria, a reformovaním Európskej finančnej architektúry pre rozvoj) a medzinárodných partnerstiev s partnerskými krajinami prostredníctvom zapojenia do koordinovaného prístupu Tímu Európa a proaktívnu participáciu na zasadnutiach rozvojového segmentu Rady pre zahraničné vzťahy. SR vyjadřila

Slovenská republika doručila 440 tisíc dávok vakcín proti koronavírusu do dvoch partnerských krajín, Rwandy a Keny. Očkovacie látky odovzdala partnerom v Kigali a v Nairobi veľvyslankyňa Katarína Žuffa Leligdonová, 8. október 2021, Bratislava. (Foto: MZVEZ SR)

prípravenosť zapojiť sa do viacerých aktivít „Tímu Európa“ v partnerských krajinách susedstva EÚ a v Keni a do globálnej tematickej iniciatívy „Team Europe Democracy“. Príležitosťou pre zapojenie slovenských subjektov do rozvojovej spolupráce EÚ je aj prvý pilotný projekt tzv. delegovanej spolupráce EÚ, ktorý bude v rokoch 2022 – 2024 realizovať SAMRS v Moldavsku. Projekt v hodnote 1 milión eur je zameraný na budovanie kapacít miestnych nezávislých médií.

Spolupráca s medzinárodnými donormi, napr. **USAID**, napomohla v roku 2021 uskutočniť štvrtý projekt SR a USA, tentokrát v Gruzínsku. Bol zameraný na podporu medzinárodnej volebnej pozorovateľskej misie počas komunálnych volieb. Pokračovali aj partnerstvá s krajinami **Vyšehradskej štvorky** formou spoločných projektov na pomoc krajinám pôvodu v boji proti nelegálnej migrácii a podpora ich udržateľného rozvoja. V rámci projektu **V4 v Keni** sa podarilo získať finančné zdroje (580 tisíc eur) na výstavbu fabriky na spracovanie kešu orechov a sezamu v Kilifi a tiež grant z Nórskej agentúry pre rozvojovú spoluprácu (2,81 milióna eur) na nadväzujúce aktivity. Projekt **V4 a Talianska** na podporu integrovaného riadenia hraníc a migrácie v **Líby** pokračuje do roku 2023 a jeho časť bola zameraná na zmiernenie následkov pandémie COVID-19 v zdravotníckych zariadeniach na južnej hranici Líbye.

5

SLUŽBA OBČANOM

Pomoc slovenským občanom v zahraničí v núdzi a udržiavanie kontaktu s krajskou komunitou boli aj v minulom roku v centre pozornosti slovenskej zahraničnej služby. Pokračovali sme vo zvyšovaní štandardov konzulárnej služby, v rámci jej vízovej služby, vrátane modernizácie jej nástrojov z hľadiska dostupnosti a užívateľského komfortu. Osobitnú pozornosť rezort zahraničia venoval skvalitňovaniu rozvoja ľudských zdrojov.

Konzulárna služba

Konzulárna služba zabezpečovala potrebnú pomoc občanom SR i občanom ďalších členských štátov EÚ pri pobyte v zahraničí formou ochrany ich záujmov, poskytovania informácií či asistencie pri riešení problémových situácií. Vo väzbe na rastúcu mobilitu cudzincov aj našich občanov sa rezort diplomacie naďalej usiluje o zlepšovanie geografickej dostupnosti vízových služieb SR.

Pandémia COVID-19 zrýchlila trendy. Platí to pre prácu na diaľku, virtuálne stretávanie sa, e-government, elektronické zasielanie dokumentov, online bankovníctvo. Vyvolala tiež zmeny v správaní občanov. Pandémia podstatne zvýšila dopyt po konzulárnych online službách a službách vykonávaných na diaľku, teda poštou, kuriérnymi službami, telefónom, e-mailom, webstránkou a sociálnymi médiami. Zvýšila sa schopnosť a ochota občanov využívať online služby, zvýšil sa počet e-mailových žiadostí a vyhľadávania informácií na konzulárnych webstránkach.

Na viacerých konzulárnych úsekoch zastupiteľských úradov v dôsledku obmedzenia cestovania a nutnosti dodržiavať prísne protipandemické opatrenia došlo k naakumulovaniu jednotlivých konzulárnych podaní. Zvýšený dopyt a kapacitné obmedzenia spôsobili, že sa predĺžili čakacie lehoty na podanie žiadostí. Nielen slovenská konzulárna služba, ale aj iné krajiny sa

stretávali s ťažkosťami pri výkone konzulárnych služieb, ktoré sú najžiadanejšie, napr. vydávanie cestovných pasov z dôvodu nemožnosti osobnej prítomnosti pri zbere biometrických údajov. Niektoré prijaté riešenia využívali spôsoby, ktoré nevyžadujú osobnú prítomnosť, ako sú poštové služby, videokonferencie či bezhotovostné platby na diaľku.

V rámci národného projektu Digitalizácia služieb v oblasti ochrany práv a záujmov občanov a podnikateľov v pôsobnosti MZVEZ SR môžu žiadatelia o niektoré konzulárne úkony požiadať elektronickou cestou. Elektronické podania sa najčastejšie využívali pri žiadostiach o pasy, občianske preukazy, vodičské preukazy, výpisy z registra trestov a matričné doklady. Elektronické moduly sú funkčné na všetkých zastupiteľských úradoch a využívanie online objednávanie umožnilo vyhnúť sa čakaniu v dlhých radoch.

Minister Ivan Korčok ocení plukovníka Petra Kovalíka a kolektív modulu pozemného hasenia lesných požiarov Zlatou plakétou za šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Vyzdvihol ich zásluhy pri hasení ničivých požiarov v Grécku, 31. august 2021, Bratislava. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bohor)

Digitálna alternatíva však neexistuje k povinnosti odoberania biometrie od občanov, žiadateľov o pasy a občianske preukazy a od cudzincov, žiadateľov o víza. Hlavné výzvy pri rozvoji digitálnych konzulárnych

služieb sa týkajú ochrany osobných údajov, súčasnej legislatívy, ktorá vyžaduje osobnú účasť pri podávaní žiadostí, kybernetickej bezpečnosti a časovej a finančnej náročnosti vývoja a zavedenia týchto systémov, trvajúcej aj niekoľko rokov.

Naše úsilie bolo a ostáva sústredené na permanentné monitorovanie bezpečnostnej a epidemickej situácie vo svete s cieľom identifikovať možné riziká pre občanov SR a vytvoriť tým priestor pre včasnú reakciu zložiek krízového manažmentu. V reakcii na výrazný nárast dožiadaní verejnosti k podmienkam cestovania počas pandémie COVID-19 bolo nevyhnutné zvýšiť informačnú

činnosť v ústredí, tzn. Konzulárneho informačného centra, konzulárneho odboru a jednotlivých zastupiteľských úradov vydávaním cestovných odporúčaní, upozornení a aktuálnych informácií.

Konzulárna aplikácia Svetobežka zaznamenala 3 603 stiahnutí. Konzulárna služba sa prostredníctvom sociálnych sietí a elektronických médií ešte viac otvorila klientskej verejnosti, osobitne v témach, ktoré bolo potrebné proaktívne komunikovať – cestovné odporúčania, hraničný režim a podmienky vstupu do SR a iných štátov, repatriácie, karanténne podmienky.

Porovnanie výsledkov konzulárnej činnosti zabezpečovanej v rokoch 2017 – 2021

DRUH KONZULÁRNEJ SLUŽBY / ČINNOSTI	Rok				
	2017	2018	2019	2020	2021
konzulárna pomoc v núdzi občanom SR	3 885	5 490	6 094	39 604	17 372
overenie vykonané na zastupiteľských úradoch v zahraničí (vrátane prekladov)	51 209	44 029	46 518	39 581	47 126
overenie zabezpečené legalizačným pracoviskom MZVEZ SR	5 247 (z toho 1 047 apostilom)	4 680 (z toho 1 070 apostilom)	3 960 (z toho 954 apostilom)	2 706 (z toho 888 apostilom)	3 430 (z toho 1 243 apostilom)
vybavenie žiadostí o vystavenie cestovných pasov	15 384	13 856	16 428	14 465	22 649
vystavenie diplomatických a služobných pasov	691 + 604	604 + 457	603+530	626+385	685+425
vyžiadané občianske preukazy	3 691	3 245	3 660	4 633	7 362
vyžiadané vodičské preukazy	685	579	543	376	565
zápis matričných udalostí a žiadosti o matričné doklady	8 253	7 779	9 134	7 844	8 843
osvedčenie/potvrdenie o štátnom občianstve SR	2 418	2 427	2 386	1 838	2 121
žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR	159	136	137	124	181
prepustenie zo štátneho zväzku SR	231	264	235	202	239
výpis z registra trestov	1 327	1 533	1 728	1 381	1 296
sprievodný list na prepravu telesných pozostatkov	63	75	69	60	114
asistencia rôzneho charakteru v súvislosti s úmrtím slovenských občanov v zahraničí	826	917	913	945	1 106
vystavenie náhradných cestovných dokladov pre slovenských občanov	4 447	4 354	4 671	3 062	3 288
uzavretie manželstva na zastupiteľskom úrade	38	34	28	5	10
odpovede na e-mailové žiadosti o poskytnutie informácií	78 625	88 610	101 442	215 480	199 965
celkový počet vybraných konzul. úkonov	177 783	179 069	198 166	333 317	316 777*
žiadosti o víza	44 540	29 788	32 088	7 889	9 294
žiadosti o víza v rámci zastupovania iných štátov	1 406	1 262	1 382	441	394
príjmy za vízové poplatky	1 271 710,66	1 096 867,59	1 080 065,71	247 162	397 502
príjmy za konzulárne poplatky	2 142 302,95	1 921 744,17	1 986 342,10	1 731 849	1 879 263
celkové príjmy	3 414 013,61	3 018 611,76	3 066 407,81	1 978 951	2 276 765

*Údaje sú vrátane vybavenia e-mailových dožiadaní.

Chceme zefektívniť využitie spoločných spôsobilostí na medzinárodnej pôde. Preto presadzujeme výmenu skúseností z budovania národných núdzových a krízových spôsobilostí určených na reakciu na mimoriadne udalosti a krízové stavy. Podieľali sme sa na činnosti pracovnej skupiny Rady EÚ pre konzulárne veci COCON ohľadom situácie v konzulárnych službách členských štátov počas pandémie a po pandémii COVID-19. Boli sme súčinní aj pri prijatí dokumentu o digitalizácii konzulárnych služieb v postcovidovom svete (*Assessment paper on the digitalisation of consular services in a post-COVID world*) 31. 5. 2021.

Aj počas pandémie bola občanom SR poskytovaná konzulárna ochrana v plnom rozsahu v súlade s vnútroštátnou legislatívou a acquis EÚ. Pri výkone konzulárnych činností a komunikácii s klientmi bol aj v roku 2021 kladený vysoký dôraz na včasnosť, empatiu a profesionalitu poskytovaných služieb a zvyšovanie ich klientskeho štandardu. Osobitne treba zmieniť zavedenie softvérovej pokladne a POS terminálu na legalizačnom úseku konzulárneho odboru.

Na doplnenie profesionálnej siete zastupiteľských úradov využívame 197 konzulátov vedených honorárnymi konzulmi, z toho 26 v Afrike, 40 v Amerike, 5 v Austrálii, 44 v Ázii, 21 v Európe (okrem EÚ), 61 v EÚ. Táto sieť bola v roku 2021 rozšírená o 18 nových honorárnych konzulov.

Krízový manažment rezortu zahraničia predstavoval aj počas roku 2021 mimoriadne dôležitú súčasť jeho činnosti. Aj v uplynulom roku sa viacerí občania SR v dôsledku pandémie ocitli v zahraničí v núdzovej situácii. Pri týchto situáciách sa ukázala užitočnosť spolupráce členských štátov EÚ.

Osobitnou kapitolou v činnosti krízového manažmentu bola núdzová evakuácia z Afganistanu v auguste 2021. V extrémne ťažkých podmienkach sa Ozbrojeným silám SR podarilo v spolupráci s ministerstvom evakuovať niekoľko desiatok občanov SR a ďalších osôb.

Mimoriadnym počínom bola pomoc 75 slovenských hasičov Grécku v auguste počas ničivých lesných požiarov na ostrove Eubója.

Krajania

Slovenská zahraničná služba udržiavala priamy a stály kontakt so slovenskými krajanmi v zahraničí. Úzko spolupracovala s vykonávateľom štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí, ktorým je Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ). Úrad sa aj v roku 2021 venoval činnostiam predovšetkým v dvoch základných rovinách: vydával osvedčenia Slovákov žijúcich v zahraničí a finančne podporoval aktivity krajanov prostredníctvom dotačného systému. Úrad vydal v roku 2021 celkom 723 osvedčení.

V zmysle Programového vyhlásenia vlády SR s cieľom rozvíjať nové formy posilňovania vzájomných väzieb medzi Slovenskom a tzv. novou slovenskou diasporou a profesionálmi v zahraničí ministerstvo zahraničia začalo realizovať pilotný projekt spolupráce s diasporou v USA prostredníctvom svojich zastupiteľských úradov vo Washingtone a v New Yorku.

ÚSŽZ v roku 2021 začal pracovať na strategickej úlohe – na príprave novej Konceptie štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2022 – 2026. Zároveň začal pracovať na príprave nového zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí.

Dotácie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

ÚSŽZ v roku 2021 finančne podporil v 30 krajinách sveta 741 krajaňských projektov v celkovej sume 4 737 073 eur.

V oblasti kultúry 371 projektov v sume 3 694 729 eur.

V oblasti vzdelávania, vedy a výskumu 224 projektov v sume 787 325 eur.

V oblasti informácií 105 projektov v sume 170 547 eur.

V oblasti médií 41 projektov v sume 84 472 eur.

Medzi podporenými boli aj významné investičné projekty krajanov v Maďarsku, Srbsku, Chorvátsku.

6

EFEKTÍVNA ZAHRANIČNÁ SLUŽBA

Modernizácia zahraničnej služby, aby bola schopná odpovedať na nové zahranično-politické výzvy, bola aj v minulom roku stálou snahou rezortu diplomacie. Týmto smerom viedla revízia interných procesov. V marci 2021 vedenie rezortu schválilo strategický reformný dokument „Skvalitnenie systému rozvoja ľudských zdrojov v zahraničnej službe“. Stratégia má napomôcť zvýšeniu kompetencií a schopností zamestnancov a prispieť k minimalizácii nežiadúcich javov pri riadení ľudských zdrojov. Cieľom je o. i. prevencia nedorozumení, racionálne riešenie konfliktov, dôraz na etické správanie, zabránenie znižovaniu výkonnosti zamestnancov a efektivity ich práce. Cez hodnotenie výkonu zlepšiť systém kariérneho rastu zamestnancov a zabezpečiť stabilné pracovné prostredie.

Implementácia stratégie si vyžiadala novelizáciu niektorých interných predpisov ministerstva, napr. Smernice, ktorou sa upravuje postup pri overovaní požadovaných odborných vedomostí a schopností uchádzača vo výberovom konaní formou prípadovej štúdie (už v platnosti) a Smernice o obsadzovaní štátnozamestnaneckých miest a pracovných miest a výberových konaniach s predpokladaným dátumom účinnosti v 1. štvrtroku 2022.

Veľvyslancom sa 13. júla 2021 na porade vedúcich zastupiteľských úradov SR prostredníctvom videoposolstva prihovorela prezidentka Zuzana Čaputová. Fórum slúži ako platforma pre diskusiu o zásadných otázkach slovenskej zahraničnej politiky, ale aj ako príležitosť analyzovať dosiahnuté výsledky. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Uplatňovanie novej stratégie sa prejavilo aj novými aspektmi vzdelávania. Došlo k posilneniu aktivít v existujúcich programoch (napr. jazykové, atestačné, odborné vzdelávanie a v rámci nich praktická diplomacia, negociačné zručnosti a pod.), ako aj k zavedeniu nových školení (napr. rozvíjanie schopností v oblasti využívania sociálnych sietí, mediálny tréning, psychologické aspekty predvýjazdovej prípravy, strategická komunikácia, hybridné hrozby).

Štátna tajomníčka Ingrid Brocková otvorila 18. októbra 2021 prvý ročník Analytických dní Svetoslava Bombíla. Tematicky sú Analytické dni zasadené do procesu prípravy Strednodobej stratégie zahraničnej a európskej politiky SR. (Foto: MZVEZ SR/Tomáš Bokor)

Pre rezort diplomacie bola mimoriadne dôležitá spolupráca s mimovládny sektorom. Prostredníctvom dotačnej schémy podporil projekty zamerané na analytickú, publikačnú a komunikačnú činnosť v oblasti medzinárodných vzťahov. Po vyhodnotení troch výziev bolo schválených 20 žiadostí a celková suma na dotácie bola 200 790 eur.

Novou výzvou pre analytikov ministerstva bola práca spolu s expertným tímom OECD na projekte **Využitie strategického výhľadu pri definovaní strednodobých priorit zahraničnej a európskej politiky SR**. Zámerom je využiť metódu strategického výhľadu (Strategic Foresight) na identifikáciu kľúčových megatrendov a hybných síl zmeny z pohľadu SR a na definovanie možných scenárov vývoja s rozhodujúcim vplyvom na zahraničnú a európsku

politiku. V spolupráci s partnermi z mimovládneho sektora bol zorganizovaný aj prvý ročník **Analytických dní Svetoslava Bombíka**. Zámerom podujatia je vytvoriť novú širokú expertnú platformu pre hĺbkovú odbornú diskusiu o zásadných otázkach slovenskej zahraničnej politiky.

Kľúčovú súčasť zahraničnej služby predstavujú zastupiteľské úrady v zahraničí. K 1. decembru 2021 malo Slovensko v zahraničí celkom 92 zastupiteľských úradov, z toho 65 veľvyslanectiev, 8 misií pri medzinárodných organizáciách, 8 generálnych konzulátov, 1 pobočku zastupiteľského úradu, 1 Slovenský ekonomický a kultúrny úrad a 9 slovenských inštitútov. Profesionálnu

sieť zastupiteľských úradov SR v zahraničí dopĺňa 197 honorárnych konzulátov SR, vrátane 18 nových, ktoré boli otvorené v priebehu roku 2021. Na Slovensku pôsobí 85 honorárnych konzulov iných krajín. V Európskej službe pre vonkajšiu činnosť pracovalo 30 slovenských občanov, z toho šiesti sú trvalí zamestnanci rezortu zahraničia.

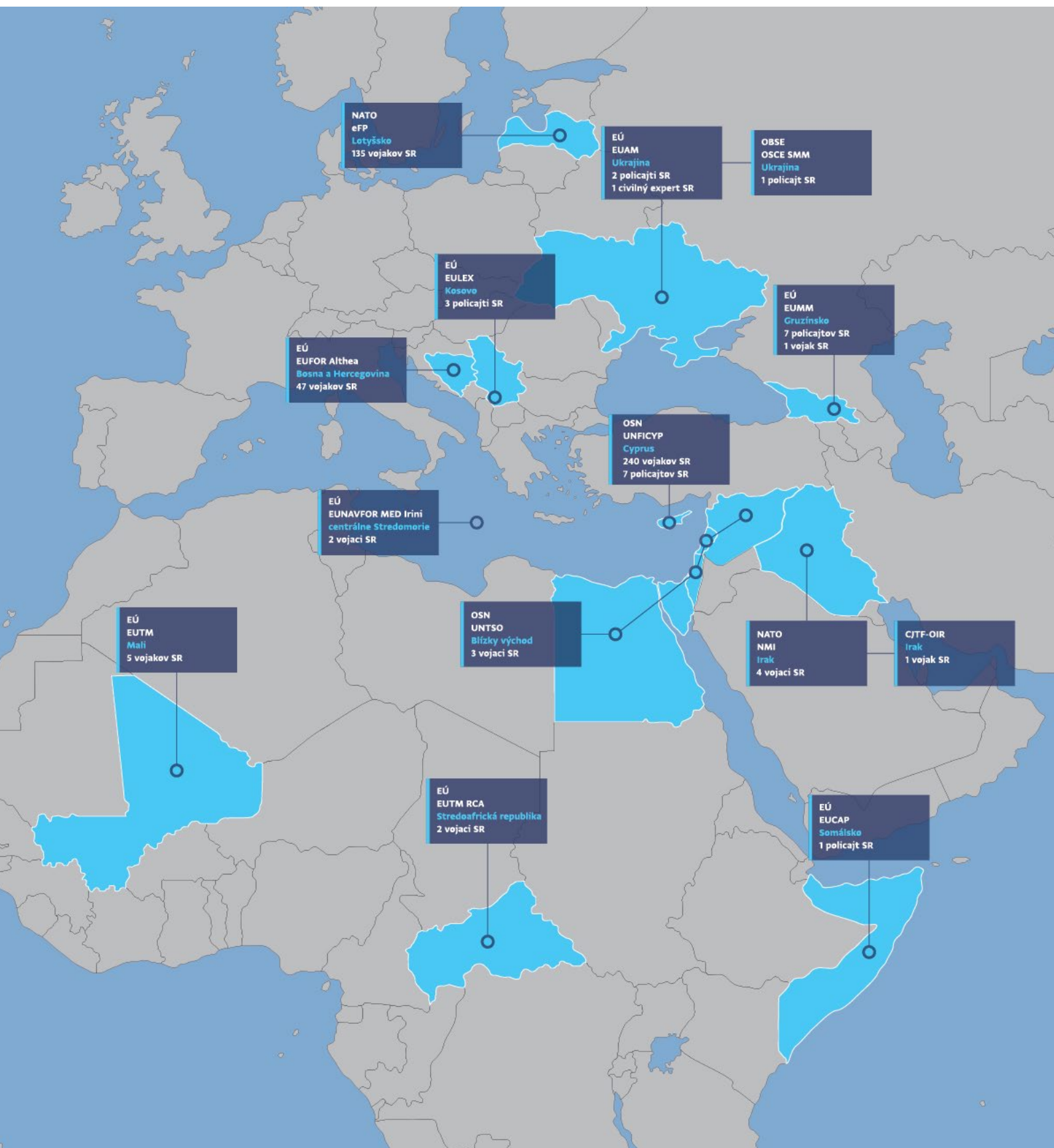
Príjmy kapitoly na rok 2021 boli stanovené vo výške 4 300 000 eur. Z celkového objemu výdavkov kapitoly MZVEZ SR na rok 2021 v sume 154 709 431 eur bol záväzne stanovený limit miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní vo výške 55 304 898 eur a limit kapitálových výdavkov vo výške 3 419 000 eur.

Výdavky MZVEZ SR za rok 2021

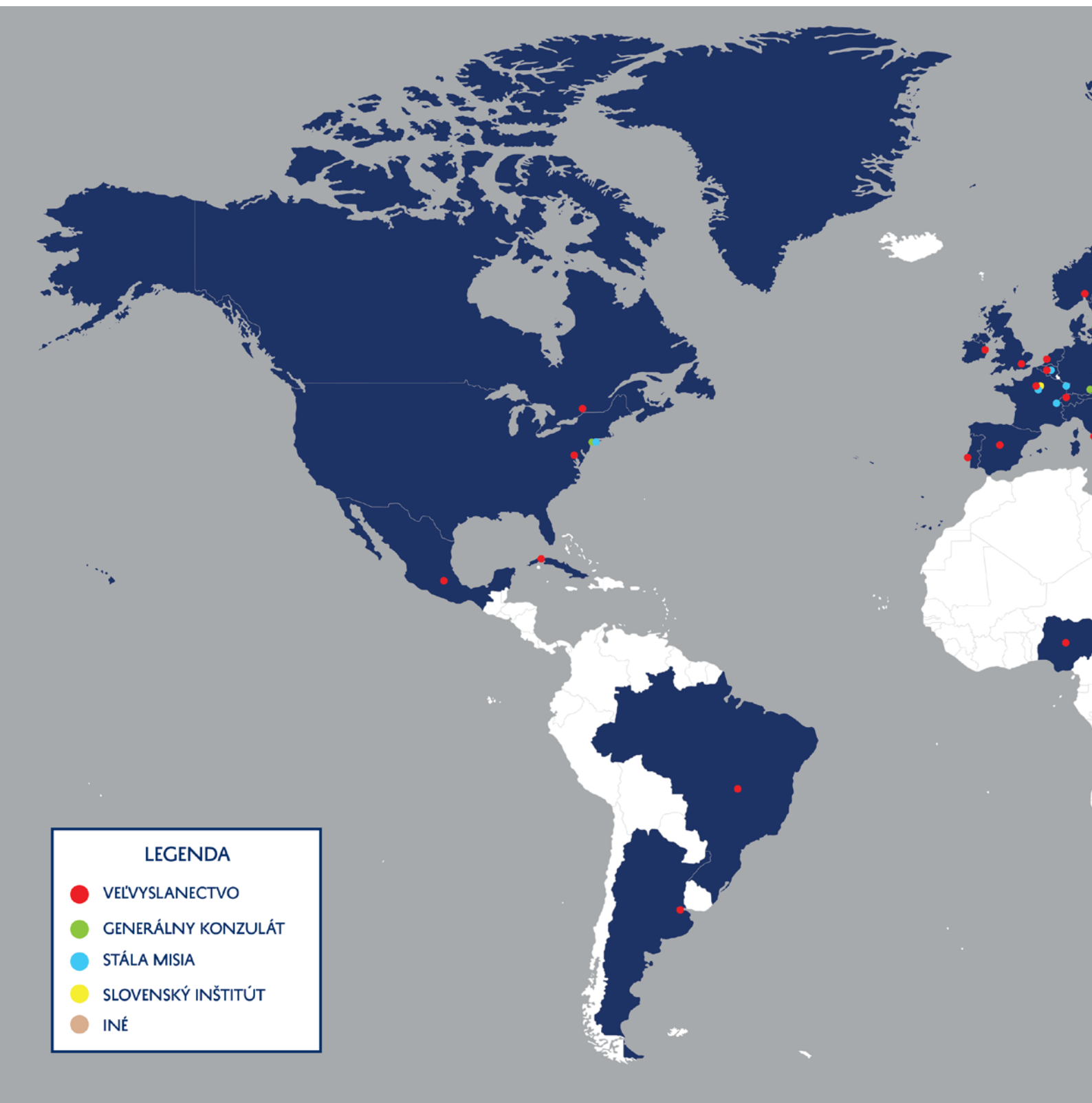
(zjednodušený prehľad programovej štruktúry – skutočné čerpanie v eur)

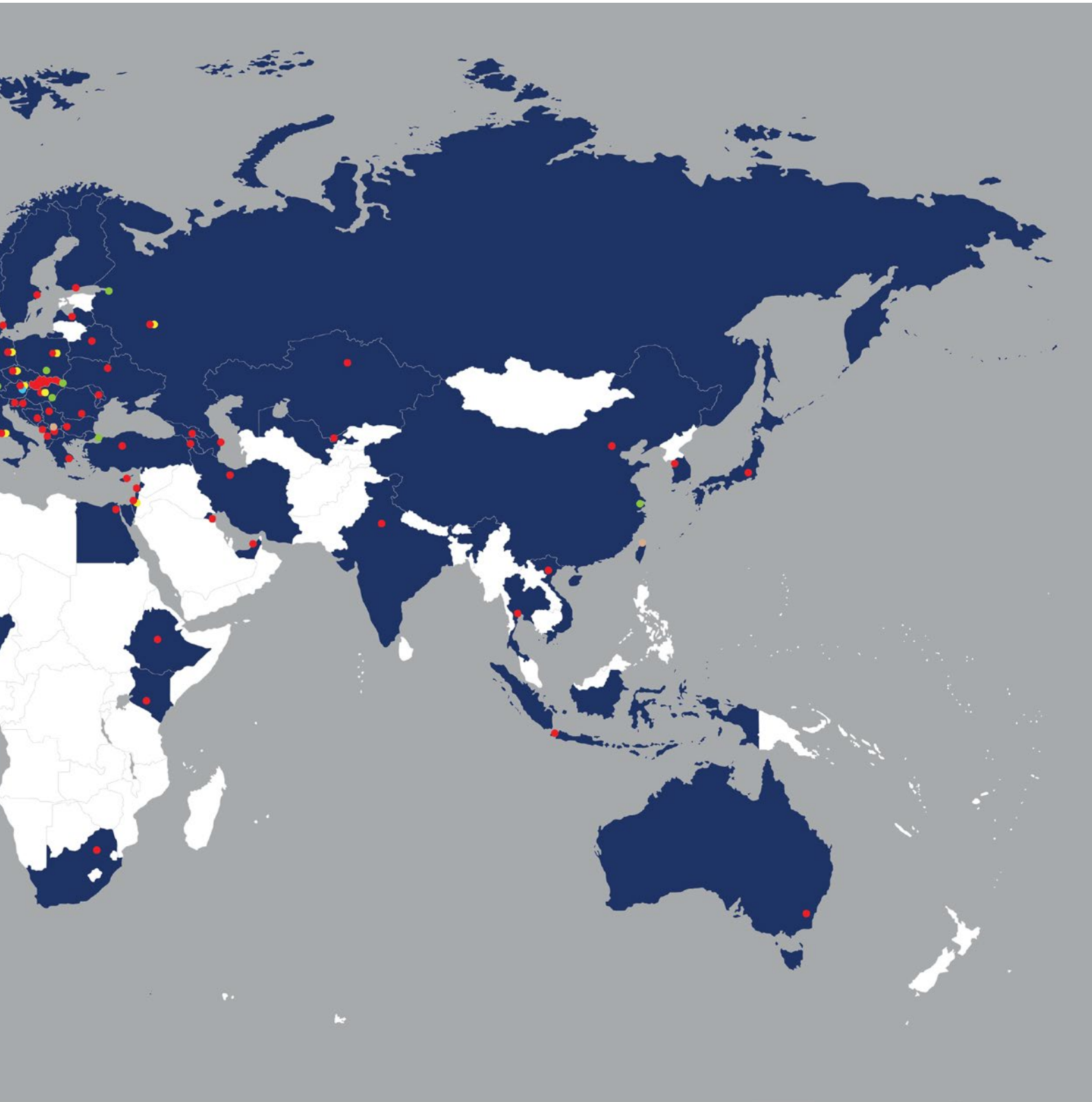
programy MZVEZ SR:	123 426 641
rozvoj zahraničných vzťahov	117 886 283
z toho:	
riadenie programov	34 640 691
spolupráca s tretím sektorom	199 290
vzdelávanie zamestnancov	153 308
refundácia výdavkov z operačného programu Technická pomoc	452 610
ekonomická diplomacia	163 435
diplomatická reprezentácia SR v zahraničí	76 969 901
kultúrna reprezentácia SR v zahraničí	1 420 678
pracovná sila zo zahraničných miestnych zdrojov	3 886 370
štátna politika k Slovákom žijúcim v zahraničí	5 540 359
medzirezortné programy:	35 937 860
rozvojová spolupráca — MZVEZ SR	6 948 192
informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu — MZVEZ SR	5 248 779
príspevky SR do medzinárodných organizácií — MZVEZ SR	23 740 890
VÝDAVKY SPOLU	159 364 502

Slovenské zastúpenie v zahraničných vojenských misiách

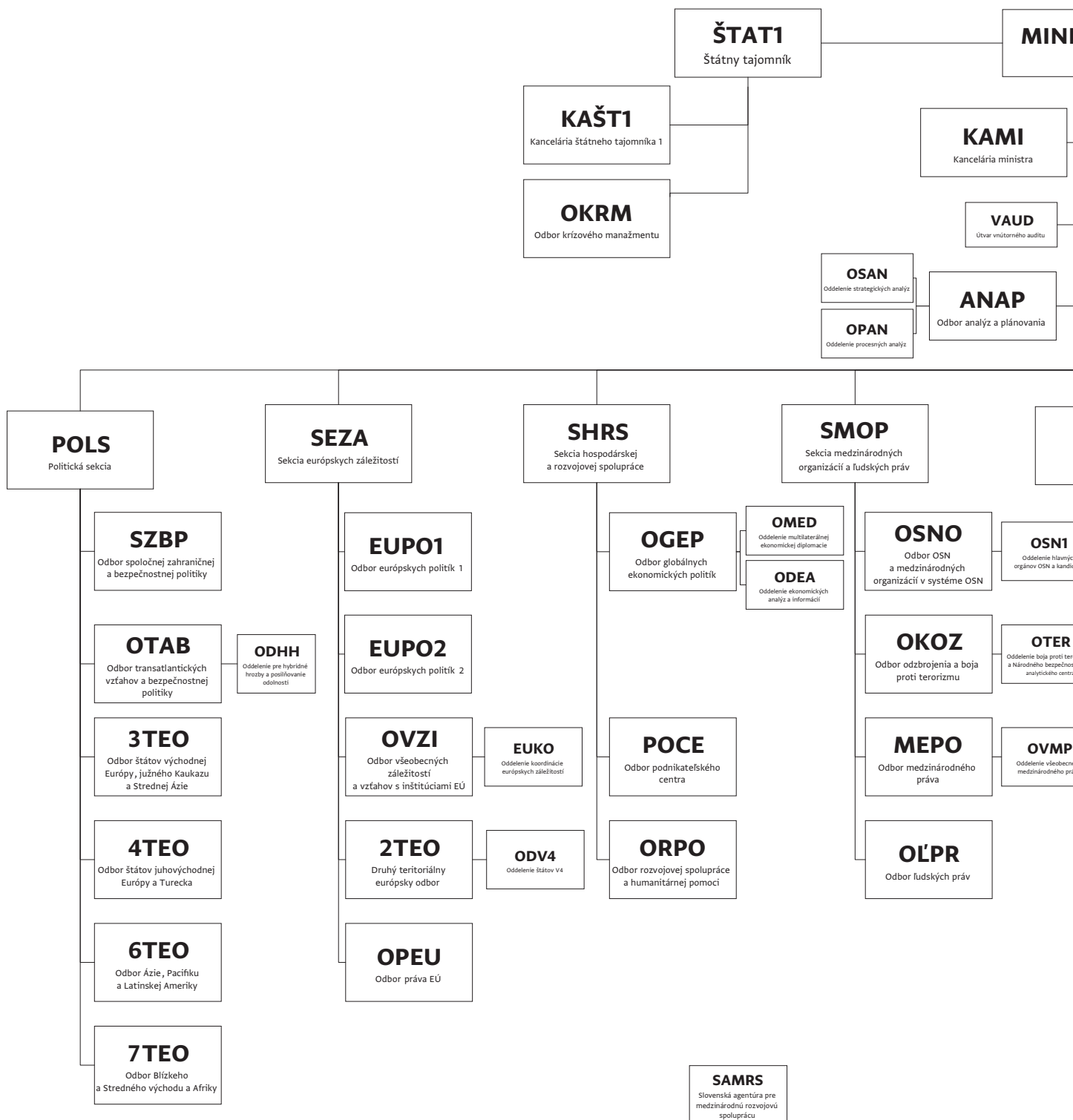

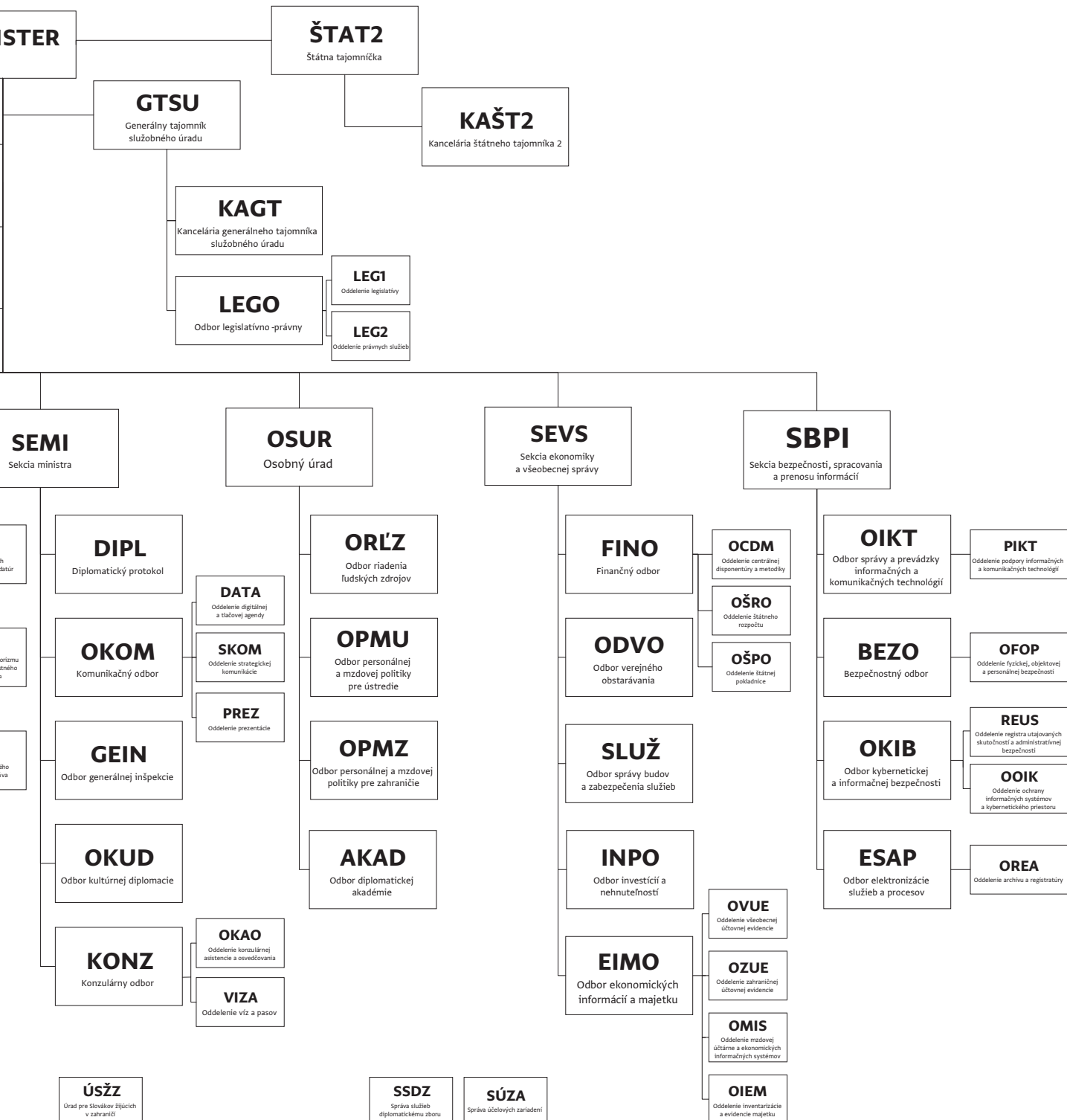
Mapa siete zastupiteľských úradov Slovenskej republiky

Organizačná štruktúra Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej Republiky

GOOD IDEA SLOVAKIA

Vydalo
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

ISBN 978-80-88726-78-4

www.mzv.sk